

Utorak, 21. maj 2002.
Svedok Ratomir Tanić
Svedok Erik Bakar
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio sudu
Početak 9.02 h

SUDIJA MEJ: Gospodine Taniću, čuo sam od sekretara Suda da želite nešto da kažete. Kratak odgovor je sledeći: način na koji se ovde sprovodi ispitivanje svedoka je kroz pitanja i odgovore strana i mi u suštini ne dozvoljavamo saopštenja svedoka. Ali doći će vreme na kraju kada će vas tužilac ponovno ispitivati i to vam može biti prilika da dodate ono što želite. U međuvremenu, vreme gospodina Miloševića je ograničeno i stoga mislimo da nije u redu trošiti ga na bilo kakav drugi način. Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na početku vašeg izlaganja vi ste izneli razloge vašeg svedočenja i onda, grubo govoreći, izneli šest tačaka na kojima to zasnivate – lično iskustvo u vašim pregovorima sa kosovskim Albancima; drugo, da ste bili posrednik između zapadnih zemalja i jugoslovenske vlade; treće, znanje koje ste stekli tokom pet godina za vreme vaših mnogobrojnih kontakata sa osobama koje su radile direktno pod Slobodanom Miloševićem; četvrto, u profesionalnom odnosu sa Službom državne bezbednosti i intenzivnoj saradnji sa Zoranom Mijatovićem i sa Jovicom Stanišićem i peto, iz odnosa sa Dušanom Mihajlovićem, predsednikom stranke koga najčešće u stvari ovde pominjete kao ličnost uključenu u svu tu aktivnost i Dušanom Mitevićem, kako ga opisujete, bivšim rukovodiocem

Radio-televizije Srbije, nekad jednim od ključnih, od ličnih pregovarača i bliskih prijatelja Miloševića kome je Milošević najviše rekao. I onda Momčila Perišića koga i na 20. strani citirate kao čoveka za koga kažete „Većina mojih informacija o delovanju državne komisije dolazi od Perišića”. Tu su, koliko se vidi, ključne ličnosti na koje se pozivate osim Dušana Mihajlovića na koga ćemo doći kasnije, Perišić i Mitević. Mitević kao čovek kome sam ja najviše verovao, kako tvrdite ovde na prvoj strani, i Perišić s kojim ste vi razgovarali. E sad, u vezi s tim da li znate kad je Mitević smenjen sa dužnosti direktora Radio televizije Srbije?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne znam tačno, ali znam da je pre dosta godina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 1991. godine, dakle. A da li znate da je na predsedničkim izborima u Srbiji 1993. godine moj glavni protivkandidat bio tadašnji savezni premijer Milan Panić, Amerikanac koji je izgubio od mene na izborima 1993. godine već u prvom krugu? Da li se sećate toga?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate ko je bio šef izbornog štaba Milana Panića i glavni čovek koji je radio na njegovom izboru?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to bio Dušan Mitević?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, ali je on bio prijatelj vaš i...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dakle, vi tvrdite ovde da sam ja najviše verovao nekome ko je bio šef izbornog štaba mog protivkandidata koji je smenjen još 1991. godine. A da li znate da je Dušan Mitević, naravno pod drugim imenom, isto tako napisao knjigu protiv mene, samo on je dobio 6.000 maraka, vi ste dobili, koliko sam čuo, 5.000 eura, više vas cene, izgleda, nego njega? Da li znate za to?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Postoje druge evidencije da je gospodin Mitević bio vaš lični pregovarač i prijatelj i nakon toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta je on to pregovarao u moje ime? S kim je to pregovarao?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Zajedno sa Milanom Panićem, priprema mirovnog sporazuma u Dejtonu sa Sjedinjenim Američkim Državama. To je isključivo išlo preko, sa naše strane priprema, preko gospodina Panića i preko gospodina Mitevića. Kad je priprema obavljena kako treba, onda je, naravno, onda biste vi bili glavni posle toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To vas je isto neko pogrešno informisao, ali da se u to ne upuštamo. Jasno je na koga se pozivate. A da li vam je poznato kad govorite o Momčilu Perišiću, da je Momčilo Perišić general i nekadašnji načelnik Generalštaba ove godine tu, pre par meseci, uhapšen kao špijun od strane sadašnje vlasti, kao američki špijun zajedno sa jednim američkim predstavnikom u motelu na Ibarskom putu? Da li vam je to poznato?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: To sam pročitao iz novina. Ne mogu da komentarišem nešto što nisam mogao da vidim. Nisam bio u zemlji i nisam mogao da pratim aktuelna dešavanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, izvori podataka su vam Panićev šef štaba i ovaj što odgovara za špijunažu protiv svoje zemlje.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ako je neko špijun, ne znači da ne govori istinu, a to nisu bili izvori podataka moji glavni nego samo dopunski, kao što i stoji u izjavi.

prevodilac: Da li bi govornici mogli da prave pauze između pitanja i odgovora? Hvala.

SUDIJA MEJ: Obojica ste zamoljeni da pravite pauze. Da li biste obratili pažnju, naročito vi, gospodine Miloševiću, na prevodioce?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Dobro, vi kažete da smo se sastajali u kabinetu Mire Marković, odnosno moje supruge. Vi se niste nikad sastali s mojom suprugom. Je li to tačno ili nije?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Nije tačno, ja sam se sastao sa vašom suprugom ne u svojstvu vaše supruge nego predsednice Direkcije JUL-a.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li imate za to bilo kakav dokaz?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakav, dajte da čujemo?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Sastanak je bio sa gospodinom Martinom Lucom (Martin Lutz) i gospođom Mirom Marković, gospodin Martin Luc je izaslanik gospodina Karla Bilta (Carl Bildt), i ja. I on i ja smo bili tamo, a sastanak je bio posvećen pitanjima otvaranja predstavništva Evropske unije na Kosovu. O tome postoje zapisnici, a mislim da može i gospodin Luc da svedoči ukoliko vi to dovodite u pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ja dovodim u pitanje bilo kakav odnos vaš s njom, a da li ste vi bili u pratnji i da li neko treba da govori o tome da li je uopšte bio taj sastanak i ko je bio u pratnji toga ko je došao na sastanak, to je, nadam se da se slažete, sporedno. Je li tako ili nije?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ja nisam bio samo u pratnji gospodina Martina Luca, nisam bio eskort, nego sam imao aktivno učešće na tom sastanku, a čak i da sam bio u pratnji, to ne dokazuje ništa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To ne dokazuje ništa, ali idemo dalje, samo da to konstatujemo. Dalje govorite kako ste se sastajali sa Stanišićem, šefom Državne bezbednosti. Na četvrtoj strani stoji u drugom pasusu: „Sastajao sam se sa Stanišićem, ali nikada se sa Stanišićem nisam nalazio u situaciji kada je tu bio i neko drugi.“ Je li to kažete tako? A onda kažete da ste izveštavali Milana Milutinovića i tako dalje. Je li tako ili ne?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Prevod je nekorektan. Ja sam rekao da sam se video sa Stanišićem, ne sastajao. Veoma je jasno

iz moje izjave, iz mog svedočenja da sam se ja sastajao sa gospodinom Zoranom Mijatovićem, njegovim zamenikom i šefom SDB-a za Beograd. Ja sam samo rekao da sam se video sa Stanišićem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi niste imali nikakav odnos sa Jovicom Stanišićem. Je li tako?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ja sam imao odnos sa Jovicom Stanišićem, ali ne u smislu da sam dobijao lične instrukcije od njega ili da sam imao sastanke sa njim. Sa gospodinom Stanišićem sam imao profesionalan odnos preko njegovog zamenika, gospodina Zorana Mijatovića koji je bio i šef SDB-a za Beograd, znači drugi čovek Službe. U prevodu se, nije korektno prevedeno. Ja sam samo rekao da smo se videli u dve ili tri prilike na nekom prijemu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na prevod ćemo doći kasnije, pošto sam ja uzeo engleski prevod pa sam video da tu nema neko-rektnog prevođenja tako da se taj izgovor ne može da prihvati, odnosno ja ga notiram pa ćemo videti da li se može prihvatiti kada neko uporedi te prevode. Dobro...

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: U svakom slučaju, ja sam imao profesionalni odnos sa Stanišićem, pošto je Stanišić kao šef Službe jedini mogao da odobri ono što radi praktički njegov drugi čovek, i u tom smislu treba interpretirati ovu izjavu. Ja sam veoma jasno rekao da nikada nisam primao lične instrukcije od gospodina Stanišića, ali odnos je postojao u ovom smislu profesionalnom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na kraju trećeg pasusa na četvrtoj strani vi kažete pismene analize o toku svog zadatka: „Izrađivao sam u saradnji sa drugim pripadnicima SDB-a“, vi ste, dakle, izrađivali analize u saradnji sa drugim pripadnicima SDB-a. Je li to...

SUDIJA KVON: Gospodine Miloševiću, ne možemo da pratimo vašu referencu vezanu za broj strana. Možete li da pojasnite opet broj strane? Rekli ste da gledate englesku verziju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne, ja gledam sad na srpskom, a pome-
nuo sam engleski tekst jer sam uporedio pozivanje na engleski
tekst i loš prevod i ustanovio da nema lošeg prevoda. A na srpskoj
verziji na četvrtoj strani na kraju pasusa u samoj sredini strane
kaže: „Pismene analize o toku svog zadatka izrađivao sam sa dru-
gim pripadnicima SDB-a.“ To je cela rečenica. Moje pitanje glasi
da li to, dakle, potvrđuje da ste vi bili pripadnik SDB-a? Vi ste pri-
premali analize sa drugim pripadnicima SDB-a.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: To je tačno, ali to ne potvrđuje da
sam bio pripadnik SDB-a niti sam to rekao. To potvrđuje da sam
radio u zvaničnom sistemu Službe državne bezbednosti, u zvanič-
nom radnom sistemu Službe državne bezbednosti, ali ne potvrđu-
je niti sam ikada rekao da sam bio pripadnik SDB-a. Opis saradnje
dat je u smislu da nije bilo nikakvih cinkarenja ili nikakvih dojava,
već jedan ozbiljan strateški rad, a ja imam, između ostalog, i jedan
dokument koji to potvrđuje. Inače imam sve dokumente koji potvr-
đuje da nije tačno što vi kažete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je vaša stvar. Ja vas pitam u
vezi sa ovim što govorite u izjavi. vi kažete na strani pet, na počet-
ku trećeg pasusa, i na kraju: „Preko svojih kontakata sa SDB-om
bio sam u mogućnosti da pratim Miloševićeve reakcije na predlo-
ge za rešavanje krize na Kosovu. On je morao da prihvati ono što
sam postigao u pregovorima da bih ja uopšte mogao da nastavim
pregovore.“ Je li to kažete? Znači, ja sam morao da prihvatim to
što vi postignete u pregovorima, da biste vi mogli da nastavite
pregovore, a onda na kraju tog pasusa kažete: „Po tome da li je
Milošević odobrio ili otkazao pregovore, znao sam kakvo je njego-
vo mišljenje o njima.“ E sad moje pitanje glasi: Znači, pored Milu-
tinovića, predsednika Srbije koji je vodio pregovore sa albanskom
stranom, sa predstavnicima kosovskih Albanaca, pored vladinih
predstavnika i komisije i raznih grupa radnih, podsetio bih vas i da
je gospodin Najs ovde pokazao „Službeni list“ sa sastavom vladine
komisije, dakle zašto bi SDB vodio pregovore i kad je uopšte SDB
vodio neke pregovore koji se tiču političkih stvari? Da li smatrate
da jeste ili da nije?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: SDB je uvek bio uključen u obaveštajnu dimenziju svih vaših pregovora, a morao je da bude uključen zato što su vaši saradnici zajedno sa vama obmanjivali domaću javnost, a često su i vas obmanjivali vaši saradnici. Zbog toga je SDB bio uključen u te pregovore. A moja rečenica koju ste pomenuli je savršeno jasna. Da vi niste prihvatili ono što sam ja radio, ja ne bih mogao tri godine, tri i po godine to raditi, bio bih zaustavljen posle dva meseca. Rekao bi mi neko nije to u redu i ne može to da se radi. Postoji lanac subordinacije u delovanju političkog sistema Srbije i Jugoslavije, SDB je sastavni deo tog lanca i sastavni deo ukupnog informisanja o realnoj situaciji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, ja upravo i tvrdim da vi to nikad niste ni radili, pa se tu slažemo. Tu nije nikakav problem. Da idemo dalje. Na strani šest...

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Oprostite, u ovome se nismo uopšte složili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro. Na strani šest u drugom pasusu rekli ste „Agani (Agani) je bio važniji od Rugove”. To prvi put čujem. Da li vi to smatrate nekim svojim nalazom?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: To je rečeno da je Agani bio važniji u pregovorima od Rugove u smislu da je on stalno učestvovao u tim pregovorima po Rugovinom ovlašćenju, a Rugova je učestvovao samo povremeno. Svi znamo, i vi znate jako dobro, da je gospodin Rugova hermetička ličnost, da se nije pojavljivao veoma često direktno u pregovorima i u tom smislu Agani jeste bio važniji, isto onako kao što sam i ja koji nisam imao neku veliku funkciju bio motorna snaga mnogih od tih pregovora. U Srbiji se politički život odvija u velikoj meri vaninstitucionalno i to svi znamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To vi tvrdite. Na to ćemo doći kasnije, ali idemo dalje. U četvrtom pasusu na istoj ovoj strani kažete monsijor Palja (Monsignor Paglia), izaslanik pape koga je Evropska unija ovlastila da bude posrednik u pregovorima i tako dalje. Da li vi znate da je Palja delovao kao pojedinac i da je nje-

gova prednost bila upravo ta što nije predstavljao nikakvu državu, što nije predstavljao nikakvu instituciju i što se postavio kao prijatelj lični i moj i Rugovin da pomogne u nalaženju zajedničkog jezika? Da li, dakle, znate da je njegova prednost upravo bila to, jer nije predstavljao nikoga osim samog sebe? Da li to znate ili ne?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: To naprosto nije tačno. Gospodin monsijor Palja, sada biskup Palja, imao je lično autorizaciju i od pape Jovana Pavla Drugog i bio je prihvaćen od strane Evropske unije kao diskretan pregovarač. On jeste delovao u lično ime na početku, ali kada je ostvario najznačajnije rezultate, on je bio prihvaćen isto onako kao što su preporuke Bertelsmanove komisije bile prihvaćene od strane Evropske unije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sada dolazite upravo na moju tvrdnju jer sve podrške koje je Palja dobio od raznih institucija usledile su posle zaključivanja Sporazuma o školstvu u kome je on pomogao da do njega dođe. Je li to tako ili ne?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Čim je monsijor Palja, sada biskup Palja, ostvario napredak oko Sporazuma o školstvu pre njegovog potpisivanja, on je dobio tu podršku i tu su učestvovali mnogi i međunarodni posrednici i domaći. To je bio proces koji se odvijao na osnovu takozvanih dobrih usluga i ja sam takođe učestvovao u tome. To uopšte nije sporno i ja ne vidim nikakvu kontradikciju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kontradikcija je u tome što dok nije objavljen Sporazum između mene i Rugove u kome je učestvovao Palja niko za njega nije znao niti u njemu učestvovao. Je li to tačno ili nije?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: To uopšte nije tačno. Ja mogu da predložim najmanje desetak...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kažete da nije.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne, to uopšte nije tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kažete da nije tačno.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Apsolutno nije tačno da ste učestvovali samo vi i monsinjor Palja u pripremi tog Sporazuma i da niko nije znao osim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Na kraju šeste strane kažete: „Kao treće, SDB je radio analize potencijalnih problema koji bi mogli da se pojave i ugroze pregovore ili bi“, ovo je, na ovome je poenta pa vas zato pitam, „drugim pojedincima u krugu oko Miloševića pružili priliku da mu daju netačne informacije.“ Dakle, zašto je to bila aktivnost da se pruža prilika nekim drugim pojedincima oko Miloševića da mu daju netačne informacije?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ovo je apsolutno izvrtnje smisla rečenice. Upravo u rečenici, ako se pažljivo pročita, stoji da je SDB sprečavala neke pojedince oko vas da vam daju netačne informacije, jer bilo je i takvih ljudi oko vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako je netačna rečenica onda nemam šta da je dokazujem pošto ona tako piše. Na sledećem kažete...

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Oprostite, tako ne piše. Molim Sud da se pročita rečenica, tako ne piše.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pročitao sam je pa Sud to može kasnije da gleda. Na prvom mestu kažete u drugom pasusu: „Organizovani su okrugli stolovi koji su u stvari služili kao paravan za prave diskusije koje su se vodile naveče.“ Dakle, kada se završi okrugli sto pa se onda sedi u kafani, onda su to prave diskusije. Je li tako?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Organizovanje okruglih stolova svugde u svetu služi kao paravan da se obave diskretni sastanci između značajnijih ljudi koji tu učestvuju ne u kafani nego u prostorijama gde se vrše ti sastanci. Uvek postoji javna i tajna dimenzija svugde u svetu kod takvih situacija, to je najkласičniji oblik pregovora koji se primenjuje u mnogim, mnogim okolnostima svugde u svetu, u sličnim okolnostima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi ih tako tumačite, ja sam vam postavio pitanje i to smo razjasnili. A recite mi, molim vas, u petom pasusu da li ste primetili da su svi datumi članaka koje ste ovde naveli, naveli ste jedno tri članka, da su svi datumi članaka posle 1. septembra, dakle, posle datuma kada je potpisan dogovor između Rugove i mene o školstvu na Kosovu?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Dužan sam da obavestim Sud da ja nikad nisam negirao značaj tog sporazuma, ali inače ima članka pre toga sporazuma o školstvu i mojih intervjuja. Ja sam priložio jedan procenat od mojih intervjuja vezanih za Kosovo relevantan za temu, a ne za moju ličnu promociju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako vi svedočite o svojim intervjuima onda ja o njima nemam ništa da vas pitam. Vi ste rekli da sve preporuke, to piše ovde na strani osam u prvom pasusu, predstavljaju „ono do čega se došlo u prve od tri faze koje smo Mihajlović i ja predložili Miloševiću na našem sastanku“ i tako dalje. Dakle, to je bio rezultat zajedničkog rada vas i Mihajlovića i vašeg angažovanja na pripremi Sporazuma. Je li tako ili ne?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Samo da vidimo stranicu, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo, strana osam u prvom pasusu u vrhu kaže: „Ove preporuke predstavljaju ono do čega se došlo u prve od tri faze koje smo Mihajlović i ja predložili Miloševiću.“ Ja vas pitam, dakle, glavna aktivnost je bila Mihajlovićeva i vaša, je li tako? Vi i Mihajlović ste o tome svemu vodili brigu, radili i bili angažovani na tome, vi i Mihajlović.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Mi smo vama predložili taj program. Dotle niste imali nikakvu platformu za pregovore. Mi smo bili motorna snaga tih pregovora. Stalno smo vas jurili da se demontira bure baruta dok nam ne eksplodira u lice i platforma koju smo Mihajlović i ja vama prezentirali, a vi je odobrili 1995. godine, bila je najkompletnija platforma na kojoj je Srbija ikada, i Jugoslavija ikada pregovarala o kosovskom problemu, a ta platforma je naravno dalje razrađivana i nju vidimo sve do vašeg sporazu-

ma sa Holbrukom, to se može dokazati isčitavanjem dokumenata i njihovim povezivanjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro. Ja hoću samo da potvrdim ovo što vi tvrdite da ste vi i Mihajlović bili ti koji su nosili praktično taj posao za koji vi tvrdite. Je li tako?

SUDIJA MEJ: On je odgovorio na pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas, pustite ovu kasetu. To je samo jedan minut pa ću vas zamoliti da mi odgovorite na pitanje. Molim prevodioce da prevode pošto je u pitanju uživo ono što govori Mihajlović o tome što vi tvrdite.

Novinar: Prema njegovim rečima u današnjem svedočenju u policiji još ima onih koji zadržavaju istinu. On je konkretno pomenuo čak i šefa javne bezbednosti, gospodina Sretena Lukića.

Dušan Mihajlović: Pa vidite, Haški tribunal je suviše ozbiljna institucija u koju je svet uložio mnogo očekivanja i mnogo vremena i mnogo novca i nada da bi videli ovo što nam se sada dešava i da bi došli u jednu smešnu ili tužnu situaciju da Tužilaštvo gromoglasno najavljuje kao jednog od možda ključnih svedoka ličnost koja to ne može da bude ni u kom svojstvu, odnosno koja je sabrala ono što smo svi čitali u novinama i pripremajući tu svoju knjigu o krizi na Kosovu praktično stavila na raspolaganje Haškom tribunalu. Tako pomešane su babe i žabe, pomešana je neka javna politička aktivnost, neki naponi da se pregovara sa albanskom stranom koju su organizovale razne nevladine organizacije, fondacije širom sveta sa nekim drugim naporima koji su činjeni da ne dođe do sukoba, da ne dođe do bombardovanja i tako dalje. Ali, u svakom slučaju niti je gospodin Tanić u tome učestvovao, niti je bio izvršilac nekih planova o kojima govori, tako da je sve to na neki način rekla-kazala i predstavlja, na neki način dovodi u pitanje ozbiljnost Haškog tužilaštva. Pa ni na koji način se to ne može utvrditi, jer ni na koji način nije učestvovao niti u donošenju odluka o kojima svedoči niti u njihovom izvršavanju. Prema tome, bio je posmatrač.

Takvih posmatrača, a da ne kažem ako to nisu svi građani Srbije, onda su to svi koji su učestvovali na bilo koji način u javnom i političkom životu, i ponavljam, sve to što je rečeno može se pročitati u nekim novinskim člancima ili smo čuli na nekim emisijama u pojedinim medijima.

SUDIJA MEJ: Samo trenutak pre nego što nastavimo. Kad je snimljena ova emisija, koji je to datum?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je uživo pre tri dana, upravo kao što vidite Mihajlovića pitaju u vezi sa svedočenjem ovog svedoka ovde, posle njegovog svedočenja i on kaže...

SUDIJA MEJ: U redu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je emisija koju su pratili svi.

SUDIJA MEJ: Postavite svedoku pitanja o tome. Ono što se emituje na televiziji nije dokaz. Reč je samo o komentarima gospodina Mihajlovića. Međutim, možete svedoku postaviti pitanja o tome tako da bi on mogao odgovoriti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li Mihajlović govori istinu ili laž?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Nažalost, ne govori istinu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a da li ovde, evo sva štampa je prenela Dušan Mihajlović, ovo je na primer „Ekspres“, kaže: „Tanić priča gluposti. Ratomir Tanić ni u kom slučaju ne može biti svedok.“

SUDIJA MEJ: Nije relevantno to što kaže štampa. Možete postaviti pitanje svedoku o tome što je gospodin Mihajlović rekao da bi vam svedok odgovorio. Ako mu vi nećete postaviti pitanje, ja ću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa ja sam mu već postavio pitanje i on je odgovorio.

SUDIJA MEJ: Ne. Gospodine Taniću, rečeno je u ovom televizijskom programu da vi niste bili saučesnik nego da ste bili samo posmatrač kao bilo ko drugi u Srbiji. Kako vi reagujete na to?

SVEDOK TANIĆ: To je potpuno netačno, a ja ću kasnije priložiti dokumenta koja pokazuju da je to netačno. Takođe mogu priložiti najmanje desetak imena i domaćih i međunarodnih ličnosti koje mogu da potvrde da sam ja u tome učestvovao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Sve novine su prenele pored ovoga što je ovo bio televizijski program uživo, ali sada da pređemo na sledeće pitanje. Dakle, glavna ličnost na koju se pozivate, Dušan Mihajlović, sadašnji ministar unutrašnjih poslova vas demantuje. Vi tvrdite da on laže.

SUDIJA MEJ: Ovo je komentar. Već smo se time pozabavili. Idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ispričali ste u jednom delu vašeg iskaza da vas je uhapsila bezbednost i to sa tri kombija i odvela u neki podrum. Je li to tako?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Nije tako pošto sam ja rekao da su me kidnapovali pojedinci iz Državne bezbednosti, a ne uhapsili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kidnapovali dakle. Dakle, vi ste žrtva Službe za koju ste radili? Je li tako?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne. U toj Službi je bilo pojedinaca koji su radili za vas mimo zakonskih normi i o tome je vođena istraga. U mom slučaju rezultati mogu biti dostupni Sudu, a mogu ih i ja komentarisati. Kidnapovana je takođe i moja žena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste vi možda to izmislili?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Apsolutno ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da niste vi pobešli iz Beograda iz nekih drugih razloga, gospodine Taniću?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Prvo, ja nisam pobjegao iz Beograda nego sam napustio zemlju legalno, a drugo, nisam je napustio iz nekih drugih razloga niti takvi drugi razlozi postoje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste nekoga prevarili ili nekome dugujete novac?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne. Odnos mojih potraživanja i mojih dugova je deset puta veći u korist mojih potraživanja, a što se tiče prevara, nije postojala nijedna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas, stavite na projektor ovaj papir, ovaj papir a ja ću vam ga pročitati sa projektoru. Ovde piše „Okružni sud u Beogradu“, odgovarajući broj da ga ne čitam, „17. maj 2002. godine, Beograd“ i ove piše gore „potvrda“. „Kod Okružnog suda u Beogradu u predmetu K“ i onda ide broj „1269\76 vođen je krivični postupak protiv okrivljenog Tanić Ratomira od oca Lazara rođenog 06. 04. 1956. godine u Beogradu, tada učenika sa stanom u Beogradu, ulica Topolska broj 14 zbog krivičnog dela pljačke iz člana 255. stav 1. u vezi člana 258 stav 2. u vezi člana 16. Krivičnog zakonika i člana 306. stav 3 u vezi stava 1. Krivičnog zakonika“. Dana 07. 03. 1997. godine zbog istih krivičnih dela proglašen je krivim i osuđen na kaznu zatvora u trajanju od jedne godine i dva meseca strogog zatvora.“ Pomerite dalje. „Na ovu presudu podneli su žalbu branilac i okrivljeni 19. aprila 1977. godine. Presudom Vrhovnog suda u Beogradu KŽ 130\77 od 01. 11. 1977. presuda Okružnog suda u Beogradu K br. 1269\76 preinačena i okrivljeni Tanić Ratomir osuđen na sedam meseci zatvora“. I onda piše „predmet je kasnije u skladu sa zakonom komisijski uništen na osnovu sudskog poslovnika, a ne na osnovu zakona, a potvrda se izdaje mom pomoćniku da se koristi isključivo u postupku protiv Slobodana Miloševića pred Haškim tribunalom“. Ovde piše i potpisao je zamenik predsednika Okružnog suda u Beogradu i stavljen pečat Okružnog suda u Beogradu. Dakle, vi ste još 1977. godine bili osuđeni za pljačku, gospodine Taniću, je li tako?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ja nemam o ovome šta da kažem osim što piše da je predmet komisijski uništen, tako da uopšte

ne znam odakle gospodin Milošević ima ovo. A osim toga ovo je nešto pre 26 godina. Lepo stoji da je predmet komisijski uništen. Ja ne znam na šta treba da odgovorim na pitanje o komisijski uništenom predmetu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Taniću, kao što znate, po poslovniku Suda se posle izvesnog isteka vremena uništavaju predmeti, ali se zadržava evidencija i ovo je izdao Okružni sud u Beogradu 17. ovog meseca sa potpisom i pečatom Suda. Hoćete da kažete da niste bili osuđeni za pljačku u vezi sa ovim što ovde piše i da je ovo falsifikat što sam ja dao?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ja nikada nisam osuđivan za pljačku, a ne vodim se ni u kakvoj legalnoj evidenciji osuđivanih lica u Srbiji i Jugoslaviji niti bilo gde i shodno tome, ja zaista mogu samo taj odgovor da kažem, ja se ne nalazim ni u kakvoj evidenciji osuđivanih lica. Nikada nisam osuđivan za pljačku, a ovo je neki papirić od pre 26 godina, iznošenje takvih podataka ne znam čemu to služi, ali to Sud može da proceni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi tvrdite da je ovo neistina, ovo što je prikazano sada na projektoru, da je to papir koji ne postoji, da je falsifikat?

SUDIJA MEJ: Nije rekao. Svedok nije rekao da je dokument falsifikat. Dokument će se uvesti u spis i prevesti. Molim vas dajte broj dokumentu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro.

SVEDOK TANIĆ: Inače, jeste, rekao sam, ja nikad nisam osuđivan za pljačku, a ovo je nešto od pre 26 godina, čega se ja, iskreno rečeno, ne sećam. Da potvrdim pred Sudom, ja se ne nalazim ni u kakvoj legalnoj evidenciji osuđivanih lica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, molim vas, da li biste hteli da mi date neka pojašnjenja u vezi sa ovim? Kaže se da je komisijski uništeno. Da li to znači da se to čini nakon proteka određenog vremena i koji je taj rok nakon kojega se poništava, uništava predmet?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne znam tačno odredbe poslovnika sudskog, ali predmeti se ne vode večno u celini. Međutim, ova potvrda je izdata na dan kada piše, sa pečatom i potpisom suda i u njoj nedvosmisleno stoji da je gospodin Tanić bio osuđen za pljačku te godine i u to vreme po članovima Krivičnog zakona koji postoji u Jugoslaviji. A inače poznato je u poslovničkoj toj kada se to uništava.

SUDIJA ROBINSON: Ova potvrda je izdata u maju ove godine?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Potvrdu imate u levom gornjem uglu. Ona je napisana brojkama. Prema tome, datum potvrde imate u levom gornjem uglu samog dokumenta.

SUDIJA ROBINSON: Ali ono što meni nije sasvim jasno jeste kada je došlo do uništenja, ne datum kada je izdata ova potvrda, jer čini se da je ova potvrda izdata za ovaj predmet, da se koristi na ovom predmetu, ili je do tog uništenja došlo u nekom času ranije u maju ove godine?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne, ne. Ovo je izdato kao što piše i kao što sam vam pročitao na zahtev mog saradnika koji je inače profesionalni advokat, koji ima kancelariju u Beogradu i koji je tražio od Okružnog suda, s obzirom da se ovde pojavila ta ličnost, da izda potvrdu o tome da je ova ličnost bila osuđena. I to i piše da se koristi isključivo zbog ovog procesa, jer je to tražio moj saradnik koji je inače advokat u Beogradu.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Potvrdu sada imamo. Izvolite nastavite.

SUDIJA MEJ: Dodelićemo broj ovom dokumentu.

sekretar: Časni Sude, to će biti predmet D11.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Taniću, da li vam je poznata izjava potpredsednika vaše stranke Nove demokratije Nebojše Seleskovića koju je dao na televiziji i koju je prenela štampa? Da li vam je poznata ta izjava? Da ili ne? On kaže: „Tanić nije bio učesnik pregovora s kosovskim Albancima.“ On kaže: „Ovaj haški svedok nikada nije bio u posrednoj ulozi u razgovorima sa Albancima“ i da nikada nije video ni razgovarao sa Slobodanom Miloševićem, već ga je možda video negde preko ulice. I kaže: „Obavešten je da je Tanić u Beogradu zapao u velike dugove i da se u jesen 1999. godine jednostavno izgubio iz Beograda i da je za neki novac pristao da svedoči u Hagu.“ To tvrdi potpredsednik vaše stranke.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: U Beogradu se vode dva aktivna procesa u moju korist protiv lica koja su meni dužna novac. Što se tiče izjave potpredsednika moje stranke da sam vas mogao samo videti preko ulice, to ćemo dokazati vrlo brzo danas kad budem mogao da iznesem najzad svoje evidencije. Vi ste lepo priložili Sudu dokument za koji se kaže da je u predmetu za koji se kaže da je uništen i priložili ste falsifikat iz Nove demokratije. To ćemo dokazati koliko današnjeg dana.

SUDIJA MEJ: Ne želim slušati raspravu ovde. Iznesene su dve tvrdnje. Da ste nestali iz Beograda na jesen 1999. godine zato što ste hteli da izbegnete dugove. Vaš je odgovor da su zapravo vama ljudi dugovali i da ste pokrenuli postupak da vam se taj novac vrati. Je li to tačno?

SVEDOK TANIĆ: Da, apsolutno, a protiv mene nema nikakvih legalnih potraživanja niti nikakvih legalnih postupaka za nikakve izmišljene dugove.

SUDIJA MEJ: U redu. Da vidimo šta je sa drugom ozbiljnom tvrdnjom koju smo čuli. Čini mi se da je reč o tvrdnji koja se ovde

ponavlja. Želim da vam dam priliku da reagujete na to. Čini se da ova osoba tvrdi da ste se vi prihvatili da ovde svedočite, a da za uzvrat dobijete novac. Želeo bih da odgovorite na to. Ima li u tome istine?

SVEDOK TANIĆ: U tome nema nikakve istine. Ja imam svoje poslove nezavisno od bilo kakvog odnosa sa Haškim tribunalom i ti su poslovi napolju, hvala bogu, zaštićeni od izmišljotina iz Beograda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pre nego što pređem dalje, ja bih samo podsetio da je i gospodin Najs ovde pomenuo novac u vezi sa zaštitom svedoka, promenom identiteta, preseljenjem u drugu zemlju, davanjem drugog prebivališta i sve to što je vezano za veliki novac koji verovatno ne obuhvata samo to, ali smatram da se to mora da istraži.

SUDIJA MEJ: Imate li pitanja za svedoka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imam pitanje. Je li dobio novac ili nije? Da ili ne?

SUDIJA MEJ: Svedok je rekao da nije dobio novac za to da bi svedočio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ili neka druga materijalna korist?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Želim da obavestim da mi nikakav novac nije ni nuđen niti sam ga tražio. Ja imam svoje proizvođačke pogone u jednoj zemlji na Zapadu i jedina korist koju mogu imati nakon ovog svedočenja je da mogu opet da se bavim proizvodnjom robe kojom sam se bavio devet godina ranije. Ja o tome mogu da priložim takođe dokaze.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Molim vas, ovo što sam pročitao malopre u ovoj izjavi potpredsednika Nove demokratije, agencij-

ska vest agencije Beta koja je sa generalnog servisa uzeta, a reč je o istupanju na televiziji pa da se stavi i to kao dokazni predmet. Sada da idemo dalje.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Rajnefeld.

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, nikada nije bilo unakrsnog ispitivanja od strane Tužilaštva o ovom tipu dokaza. Kako ja smatram, mi bismo ove dokaze mogli koristiti samo tako da se svedok o njima pita pre nego što optuženi iznese svoje dokaze. To ne može biti *per se* dokazni predmet zbog forme u kojoj se predočava. To je komentar koji bih sada želeo da iznesem.

SUDIJA MEJ: Nećemo usvojiti u spis ova dokumenta iz sledećeg razloga. Reč je o komentaru koji nije iznesen nakon svedočenja svedoka. Reč je o tvrdnjama koje su iznesene u štampi i nema nikakvog dokaza njihove istinitosti. Jedini razlog zbog kojeg je dopušteno da dođe do unakrsnog ispitivanja po tom pitanju jeste da bi svedok mogao da odgovori. Ako odbrana želi da predloži na usvajanje ove dokumente, može to učiniti u času kada bude izvodila svoje dokaze. Međutim, zasada to nije moguće usvojiti kao dokazni predmet i molim da se vrati optuženom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, ja očekujem da mi ovo konferisanje i drugo gubljenje vremena odbijete od vremena koje ste mi dali. Imate tvrdnju na osmoj strani kako su Vedrin (Vedrine) i Kinkel (Kinkel), odnosno Kinkel i Vedrin, kako kažete u februaru 1998. godine došli i predstavili Miloševiću zajednički dokument sa zajedničkim preporukama, pa moje pitanje glasi šta su mi ga predstavljali ako vi kažete da je to napravljeno uz moju saglasnost?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Pa predstavili su vam dokument ponovo, ne bi li ono što ste im obećali pa posle povukli, pa obećali pa povukli, najzad jednom ovaj i potpisali kao što ste već tvrdili da hoćete. Vi ste tokom tri godine održavali uporan privid da ćete dati široku autonomiju Albancima nazad i prosto je tu bio problem. Međunarodna zajednica je htela da vas pita kada ćete

vi to učiniti. Vi ste to učinili sa Holbrukom 1998. godine, pa ste i pismeno pa ste i to pogazili što ste rekli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi o tome očigledno ništa ne znate, ali samo da vas, samo da vas pitam kako reagujete na sledeću činjenicu? Pošto je cela javnost znala našu politiku naravno i tu nema nikakvog iznenađenja. Evo, ja imam zvanični izveštaj sa sastanka Kinkela i Vedrina sa mnom, to naravno nije bilo februara nego 20. mart, piše ovde u zaglavlju „Politike“, znači 19. su bili, ali to nije bitno, to nije bitno što ste promašili jedan mesec. Govori se o saradnji i tako dalje, znači ovo je sve javno, ni o kakvom Bertelsmanu nema govora, a citiraću vam samo kratak deo koji je pred kraj ili u drugoj polovini zvaničnog izveštaja. Kaže: „U vezi sa problemima na Kosovo i Metohiji za koje su se interesovali ministri Kinkel i Vedrin, predsednik Milošević je rekao da su naša dva ključna stava sledeći. Prvo, da je Kosovo unutrašnje pitanje Srbije i da se može rešavati samo u Srbiji političkim sredstvima, i drugo da se za to ne može prihvatiti njegova internacionalizacija.“ I onda govorim o tome da sam podržao izjavu predsednika Republike Srbije Milana Milutinovića i tako dalje. Dakle, da li mislite da bi Kinkel i Vedrin došli s jednom stvari, a onda izjava sa tog sastanka bila sasvim drugačija od onoga što vi tvrdite da je bilo na tom sastanku i da oni uopšte na to ne reaguju i postavljaju ta pitanja koja vi postavljate? Da li verujete da je to moguće u političkom životu kad jedan šef prima dva ministra Evropske unije pred kamerama, fotoreporterima i tako dalje?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Dužan sam da obavestim Sud da je razlika između Miloševićevih izjava u novinama i Miloševićevih izjava tokom pregovora sa bilo kime bila i glavni uzrok što je izbio sukob ne samo na Kosovu, nego posle i sa međunarodnom zajednicom. Gospodin Milošević je jednostavno obmanjivao međunarodnu zajednicu kao što obmanjuje i ovaj Sud danas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, dobro. To, gospodine Mej, nije komentar, je li tako, to je svedočenje pošto je svedok bio tamo i on to zna.

SUDIJA MEJ: Molim vas, krenite dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato da sam ih obavestio upravo zbog značaja pregovora koji se vode između rukovodstva Srbije i rukovodstva kosovskih Albanaca da za te pregovore imenujem i svog specijalnog predstavnika u dijalogu između rukovodstva Srbije i kosovskih Albanaca? Da li vam je to poznato? I to piše u „Politici“ toga dana.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Poznato mi je. Jedino što mi je poznato da su se ti pregovori vodili na drugi način nego od onog što ste vi obećali predstavnicima međunarodne zajednice i domaćim političkim faktorima u privatnim kontaktima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste taj politički faktor? Je li tako?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ja sam samo jedan od tih, ali na kraju, kad dobijem priliku da kažem, priložiću dokumenta koja pokazuju sasvim drugačije od onoga što vi tvrdite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja ne tvrdim ništa, vi ste svedočili. Ja vas ispitujem unakrsno u vezi s vašim svedočenjem. E sada, s obzirom na ovu izjavu da razjasnimo. Takođe, vi ste se pozvali na greške u prevodu u vezi sa vašom izjavom koja je u srpskoj verziji na strani 26, stav dva, rekli ste: „U toku bombardovanja NATO-a imao sam žestoku raspravu sa Miloševićem na jednom manjem prijemu.“ Kasnije ste, to piše ovde, a u engleskoj verziji, gospodo, na strani 27 u trećem pasusu piše: „NATO Bombing – heated conversation with Milošević at a small reception“ („Bombardovanje NATO-a, usijana konverzacija sa Miloševićem na manjem prijemu“). Nikakvu razliku ne vidim u ovome što piše na engleskom i ovome i u rečenici koju sam pročitao na srpskom koja kaže u toku bombardovanja NATO-a, ovde kaže „za vreme NATO bombardovanja imao sam žestoku raspravu sa Miloševićem na jednom manjem prijemu“, a ovde lepo kaže: „I had a heated conversation with Milošević at a small reception“. Tačno tako piše, prema tome, tu nikakve razlike u prevodu nema na koju se

pozvao, na koju se pozvao tobožnji svedok. E sada, u vezi s tim to da stavimo na stranu. Vi ste, gospodine Taniću, rekli da je u stvari to bio neki prijem u Novoj demokratiji pa je sa tog prijema Vuk Drašković meni telefonirao, a vi ste slušali razgovor preko spikerfona. Je li tako? To ste izjavili naknadno da ovo nije tako dobro jer nije prevedeno dobro, iako je prevedeno dobro, nego da je to bio telefonski razgovor Vuka Draškovića.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Kada je reč o tome, ja se nisam pozvao na grešku u prevodu nego sam se izvinio Sudu odmah da nisam sasvim precizno opisao te okolnosti. To je iz 2000. godine. I pošto je bilo puno razgovora, histeričnih konverzacija tokom rata, jednostavno sam se izvinio Sudu i Tužilaštvu što nisam najpreciznije opisao. Bio je prijem. Bio je prijem u smislu da je bio radni dogovor, radni sastanak Vuka Draškovića, potpredsednika Vlade Jugoslavije, Dušana Mihajlovića, mene i italijanskog ambasadora koji je dolazio sa mogućim mirovnim rešenjima za koja treba, koja su mogla da skrate rat. Sa tih razgovora, naravno na tim razgovorima ponekad se nešto i pojelo jer to su bili tročasovni sastanci...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, molim vas, nemojte sad da pričate i šta ste jeli, nego ustanovili smo to što ste rekli. E sad mi odgovorite kako ste vi mogli sa mnom da imate žestoku raspravu ako ste slušali razgovor Draškovića telefonski sa mnom?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Iz prostog razloga što ste vi prvo bili obavesteni ko je sve na tom sastanku, dakle i ja. Drugo, i ja sam se uključio sa jednom ili dve rečenice u taj razgovor, Vuk Drašković vas je obavestio, jedva je uspeo da vas nađe, obavestio vas je inače on je tražio i Lilića, i Pavla Bulatovića, u jednoj okolnosti je uspeo da vas nađe telefonom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro. Gospodine Taniću, da li vam je poznata izjava Vuka Draškovića upravo u vezi s tim što ste vi ispričali i koji kaže, evo ovde, preneo je „Blic“: „Lider SPO-a je demantovao da je prilikom sastanka sa Mihajlovićem i Milošević ikada bio na direktnoj telefonskoj liniji i ocenio Tanićevu

izjavu kao potpunu neistinu." Da li i Vuk Drašković govori neistinu, gospodine Taniću?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Pa sad je očigledno da svi peru ruke od toga, ali inače ima dokaza da je bilo tih sastanaka i da je bilo Vukovih razgovora i sa Lilićem, i sa Bulatovićem, a u jednoj prilici je jedva uspeo i vas da nađe. Inače, radilo se o mirovnom planu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, znači i Vuk Drašković govori neistinu, je li tako?

SUDIJA MEJ: To je komentar.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro. Komentar znači. Kažete da nisam hteo da se nagodim sa kosovskim Albancima. Da li smatrate da je nagađanje princip na kome treba da funkcioniše država koja drži do svog integriteta i nacionalnog dostojanstva?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Oprostite, a na kojoj smo stranici?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sad ću da vam kažem, ali baš i nisam dužan svaki put da vam citiram. Na kraju trećeg pasusa na strani devet: „U više navrata odbijao priliku da se nagodi sa kosovskim Albancima.“ Moje pitanje glasi, da li smatrate da je nagađanje princip na kome treba da funkcioniše država koja drži do svog integriteta i nacionalnog dostojanstva?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Svaki politički pregovori o osetljivim temama imaju i element nagađanja. To je poznato u celom svetu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to je znači vaš stav.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Vi ste se nagađali sa njima kad je trebalo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja se nikad nisam ni s kim nagađao, gospodine Taniću, to se možda vi s nekim nagađate. U

sredini poslednjeg pasusa na ovoj strani kažete: „Uz učešće monsinjora Palje postigli smo“, znači vi ste postigli, „dogovor o obrazovanju, ali Milošević nije prihvatio ni da počne da ga primenjuje.“ Dakle, da li vam je poznato da čak ni Albanci, neki svedoci ovde, nisu porekli da je upravo u realizaciji tog pregovora predato više desetina hiljada kvadratnih metara Tehničkog fakulteta, Albano-loškog instituta i tako dalje upravo u radu ove grupe za školstvo koja je sprovodila taj sporazum? Dakle, da li se može smatrati da je ovo potpuna neistina kad kažete nije hteo ni da počne da ga primenjuje? Da li vam je poznata ta činjenica?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: To je bilo suviše daleko od pravog početka primene Sporazuma o školstvu. Predato je, naravno nešto objekata, to je tačno, ali se tamo srpski faktor po vašem ili nečijem drugom naređenju suprotstavljao onome što ste vi potpisali. To je prvi put da sam ja video da se neko suprotstavlja onome što vi uradite i ovaj to je jednostavno bila dvostruka igra: potpisaćemo Sporazum, ali nikada nećemo početi da ga primenjujemo. To su mi potvrdili i vaši saradnici, ali pošto me se niko ne seća sada šta da radimo, dokazivaćemo na drugi način.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to možete s njima da dokazujete. Vi kažete već na desetoj strani, kad ovo prelazi, da to što je napravljen taj sporazum je priznavanje činjenice da u tim oblastima postoji diskriminacija na štetu kosovskih Albanaca, pa vas sada pitam je li to priznanje postojanje diskriminacije ili nastojanje da Albanci napuste paralelni sistem i reintegrišu se u politički i drugi život Srbije kako ste vi to definisali? Dakle, je li to posredno priznanje diskriminacije ili nastojanje da se reintegrišu Albanci u politički život Srbije? Da ili ne?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da nije bilo problema i diskriminacije zašto biste pravili sporazum koji rešava te probleme, naizgled ih rešava. Da je sve u redu, ne prave se sporazumi o stvarima koje nisu kao problem. Ovde je bilo reči da su se oni školovali po podrumima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, na to ćemo onda doći kasnije. Vidim da na ovoj strani 10 nabrajate ko je bio na prijemu.

To ste iz novina videli ko je bio na prijemu i koga ste videli vi na prijemu. Je li tako? Razne ličnosti. Mirka Marjanovića, Milovana Bojića i redom iz Vlade Srbije. To ste iz novina.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne, apsolutno. Ja sam bio na svim tim prijemima i postoji dokaza koliko god hoćete.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Na strani 11 vi ste napisali u prvom, već na početku strane: „Neko vreme pre nego što će biti održan razgovor u Rambujeu razgovarao sam sa Ratkom Markovićem, potpredsednikom Vlade, u kojem je on rekao da je Milošević naredio da s kosovskim Albancima neće ozbiljno pregovarati“, a pre toga ste rekli menja se, objašnjavali ste u razgovoru sa Ratkom Markovićem da vam je on rekao kako se menja odnos prema Kosovu. Pa evo, ja molim da se bar ovo prihvati kao dokazni predmet. Ovo je pismo Ratka Markovića u vezi sa izjavom. Pismo napisano rukom: „Ratomir Tanić danas dao izjavu pred Haškim tribunalom“, 14. maja je napisao to pismo, a u njemu kaže: „On govori o navodnim susretima i razgovorima koje je imao sa mnom pred odlazak u Rambuje. Ja sam dužan da javnosti saopštim istinu: sa gospodinom Tanićem nisam pred odlazak u Rambuje imao nikakve susrete, pa samim tim nisam sa njim mogao voditi nikakve razgovore. A koliko nema istine u njegovoj izjavi, dovoljno svedoči činjenica da je platforma sa kojom je državna delegacija Republike Srbije išla na pregovore u Rambuje ista kao i ona sa kojom je delegacija Vlade Srbije išla u Prištinu tokom čitave 1998. godine na bezuspešne pregovore sa predstavnicima svih nacionalnih zajednica koje žive na Kosovu i Metohiji.“ Potpis Ratko Marković, 14. maja 2002. godine. I Ratko Marković ne govori istinu. Je li tako, gospodine Taniću?

SUDIJA MEJ: Isto kao i u odnosu na prošli dokument, svedok je čuo šta je ova osoba u pismu rekla. Gospodine Taniću, vi se možete na to osvrnuti. Izgleda da je gospodin Marković zaista napisao i pismo u kojem kaže da nije imao nikakvih sastanaka s vama. Ima li u tome istine ili ne?

SVEDOK TANIĆ: Nema, a kad budem dobio reč navešću imena dvoje ljudi koji mogu da potvrde da je bilo sastanaka. Gospodin Ratko Marković se nekoliko puta video sa mnom i žalio mi se da ima velikih problema vezanih za, on je inače pošten čovek, dakle, ne dovodim uopšte u sumnju, ali ljudi su u Beogradu izloženi pritisku i pričaju svašta. Ja ću pokazati, prosto fotografije i razne druge dokumente koji potvrđuju da je tačno ovo što kažem ili najveći deo ovog što kažem mogu dokazati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesu vam i te fotografije sa nekih prijema?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne, ne. Ne, ja nisam vukao fotografije sa prijema. Inače ste vi rekli da ja nisam bio čak ni na prijemu tako da bi možda i one bile dovoljne, ali pozvaću se prosto na svedoke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naprotiv, ja sam rekao da ste možda mogli jedino biti na prijemu.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Pa nisu sa prijema.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Po Novoj demokratiji. Pa vi ste čak za Ratka Markovića za koga tvrdite da je pošten čovek ovde napisali da vam je on rekao i to isto na 11. strani kako je dobio stan od Miloševića, pa prema tome mora da se povinuje mojim zahtevima. Zamislite, potpredsedniku Vlade dodeljujem ja stan i uopšte dodeljujem nekom stanove, a on zbog toga jadan mora da radi što mu ja kažem. Da li ima kraja, gospodine Taniću, u vašem nastojanju da ovako blatite ljude?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Prvo, ja nisam oblatio gospodina Ratka Markovića, a drugo, dužan sam da izvestim Sud da mi je gospodin Ratko Marković pokazao modrice koje je dobio od batina u Prištini (Prishtina), a da ga srpska policija nije zaštitila. Prema tome, čovek je bio poslat tamo kao Miloševićev izaslanik bez zaštite Miloševićevih snaga bezbednosti. Molim vas lepo, ja nisam oblatio ni gospodina Markovića niti bilo koga u ovim izjavama. Jedino je stvar da li oni hoće da se slože s tim ili ne. U Beogradu

se zna kakav je pritisak na ljude. Takav pritisak je bio i na mene i evo ovo što ja...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moramo da žurimo. Vreme ističe, imam još mnogo pitanja. Na strani 12 svoje izjave tvrdite kako ste iz tri zapadna izvora, italijanskog, britanskog, američkog saznali da su njihove službe bezbednosti nagovestile da će pomoći eliminaciji OVK ukoliko ja pružim podršku demokratizaciji, reformama i političkim rešenjima za kosovske Albance tako što će prestati da ih finansiraju i što će saradivati sa Srbijom i SRJ u nastojanjima da se prekine albanska trgovina drogom i tako dalje. Je li to tačno?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Jeste, jedino utoliko što nisam rekao da prekinu da finansiraju nego da prekinu dotoke njihovih finansiranja, molim vas. A inače je tačno potpuno...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vi ste, vi potvrđujete saradnju sa svim ovim stranim obaveštajnim službama. Je li tako?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne, taman posla. Jedno su kontakti radni oko legalnih političkih pitanja kao što je pitanje terorizma, a drugo je saradnja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači ne potvrđujete. Dobro. A da li vam je poznat osnovni zahtev kosovskih Albanaca ne samo iz tog perioda već i mnogo ranije? Da li vam je poznat taj zahtev?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Taj zahtev je bio da se vrati nazad barem autonomija koja im je oduzeta krajem 1980-ih godina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Taniću, je li taj zahtev bio Kosovo-Republika? Da ili ne? Molim vas, imam vrlo malo vremena pa ne mogu da vas čekam da mi uzimate vreme. Da ili ne? Je li taj zahtev bio Kosovo-Republika?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: U pregovorima nije bio, a javno šta ko priča to ne komentarišem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa čuli ste Rugovu neki dan. On je stalno govorio da nije bilo nijedne prilike ni u kakvim pre-

govorima, uključujući i dolazak kod mene, da nije rekao da traži nezavisnost. To je on rekao. Da li on govori istinu ili vi u vezi sa zahtevom, dakle, koji je on predstavljao?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Pa ja mislim da je gospodin Rugova upravo potvrdio ovo što vam ja kažem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Jedno je autonomija i politička nezavisnost, a drugo je secesija. Treće je autonomija plus.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ostavite to za tu vašu knjigu. Vama je, dakle, poznato da je Zapad finansirao OVK i pomagao ih u tom smislu i ne presecajući na međunarodnom planu puteve droge albanske? To vam je poznato, je li tako?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ja nigde nisam rekao da je finansirao OVK Zapad, niti stoji u izjavi niti u mom svedočenju. A jedna je stvar presecanje tokova, a druga je stvar nepresecanje u uslovima pobune albanske; ako nema rešenja, političkog rešenja onda se svašta dešava. Nigde nisam izjavio da je Zapad finansirao OVK, molim vas lepo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Maločas ste izjavili da će ako se nešto desi oni preseći finansiranje OVK i tako dalje. Molim vas, dakle vi kao vrstan poznavalac, kako sebe predstavljate, problematike kosovskih Albanaca i stavova međunarodne zajednice, jer nabrajate zemlje u čije ime govorite i učesnik, kako vi tvrdite, brojnih pregovora, izjavljujete da je OVK bila finansirana sa Zapada i da međunarodna zajednica nije ništa uradila.

SUDIJA MEJ: To nije ono što je svedok rekao. Prestanite pogrešno predstavljati svedočenje, pogotovo zato što vreme ističe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete na strani 12: „Milošević je odbio Stanišićev predlog da se problem albanskog terorizma izveze u severnu Albaniju koristeći podele između klanova Geg (Gheg) i Tosk (Tosk) i sukobe u albanskoj politici. Prilika za to

pojavi se tokom krize u Albaniji u proleće 1997. godine.” Dakle, tvrdite da sam odbio Stanišićev predlog da se problem terorizma na Kosovu reši tako što će se on izvesti u severnu Albaniju. Da li to znači da je i Stanišić smatrao da ono što se događa na Kosovu jeste terorizam? Samo da ili ne, molim vas, nemam vremena.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Pa kako da ne, to nije sporno. Sporni su bili samo načini rešavanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda kažete, a da li je to smatrala i međunarodna zajednica da je to terorizam?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ma jeste, samo je bilo pitanje ko ga izaziva. Vi ste ga izazivali, a ne oni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, dobro, odlično. E sad, iako za Stanišićev predlog u cilju izvoza terorizma čujem prvi put od vas, pitam vas da li smatrate da se problem terorizma u regionu može rešiti tako što će se izvesti u susjedstvo i da li to smatrate moralnim?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Izvinite, kad je u pitanju odbrana zemlje nije reč o moralu. Sve što koristi odbrani naše zemlje od problema ili rešavanju problema je dozvoljeno. Da li je moralno, da li nije, naš je cilj bio da zaštitimo teritoriju Srbije i Jugoslavije od bujanja terorističkih aktivnosti koje ste vi potpisali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi, dakle, tvrdite da je Stanišić hteo da proizvodi terorizam u Albaniji, a vi ste učestvovali u pripremi tog plana kako ovde piše kod vas.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne, on je jednostavno hteo da albanske teroriste sa Kosova izveze odakle su i došli, a vi ste hteli da ih zadržavate na teritoriji naše zemlje jer su vam trebali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Na kraju 12. strane kažete: „Uprkos činjenici što je od mene dobio informacije da su vlade triju država na zapadu spremne pomoći da se eliminiše OVK”. Znači, od vas dobio poruku o podršci tri države. Kako je nisu dali onda preko Stanišića, Ministarstva unutrašnjih poslova,

odbrane i tako dalje nego preko vas? Koje to tri države su preko vas meni poslale poruke?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Pa dali su ih oni i preko Stanišića i preko drugih kanala službe bezbednosti i preko diplomatije. Ja sam samo govorio da su dali i preko mene. Inače ste vi dobili stotinak takvih poruka sa raznih strana i o sve te poruke ste se oglušili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa vi sve to znate. Vi ovde kažete da sam preko vas dobio poruku. Ali dobro. Takođe tvrdite da sam odbio nekakav Perišićev plan. Je li to tačno?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Oprostite, samo stranicu, ne mogu da pratim kontekst.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako ne znate da idemo dalje jer...

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne, ne, stranicu bih molio da bih mogao da pratim kontekst. Nije da ne znam, znam da je postojao taj plan, ali samo da vidim kontekst, molim vas. Perišićev plan inače sam objasnio pre neki dan, uvođenje vanrednog stanja, legalna borba protiv terorista, to je i Stanišićev plan bio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste sigurni da je to bio njegov plan, ili je to bio plan nekog drugog s obzirom na ovo što se događa s Perišićem i njegovim hapšenjem za špijunažu i tako dalje?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: To je bio zajednički plan gospodina Perišića, gospodina Stanišića, gospodina Lilića i još nekih znači i još iz javne bezbednosti, znači poštenih patriota iz obaveštajne strukture, vojne strukture i političara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi kažete na strani 15 u drugom pasusu pozivate se na informacije američkih, britanskih i vatikanskih službi od kojih ste saznali da NATO nema problema da deluje pod zastavom UN i tako dalje. A da li možete da mi odgovorite na pitanje, a što NATO nije tražio odobrenje UN i što nikad nije UN dao odobrenje za agresiju koju je NATO počinio i da li vi

smatrate da je NATO počinio agresiju i prekršio Povelju Ujedinjenih nacija u napadu na Jugoslaviju?

SUDIJA MEJ: Nije za ovog svedoka. Gospodine Miloševiću, dobićete još pet minuta do 25 jer zaista nešto vremena se potrošilo drukčije. Prema tome, ako imate još kakvih pitanja, postavite ih sada.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Imam vrlo mnogo pitanja. Meni je teško sada da napravim selekciju, jer kao što vidite, ovaj lažni svedok ima ogroman broj tvrdnji koje svi poriču. Molim vas, rekli ste da ste da je februara \marta trebalo da se prikupe činjenice o Kosovu, Lilić, Stanišić, Perišić, i o tome govorite pa je ušao Šainović. Moje pitanje glasi, a šta će Službi bezbednosti ili vojsci neko od potpredsednika Vlade, bez obzira da li se zvao Lilić ili Šainović, da sazna šta je pravo stanje? Šta će to njima? Je li oni bez potpredsednika ne mogu da znaju šta je stanje?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Oni su hteli da sarađuju sa poštenim patriotama iz vašeg okruženja, a ne sa ljudima koji su ili vas takođe obmanjivali ili zajedno sa vama učestvovali u prevarama i protiv Srba i protiv Albanaca. Lilić je bio jako pošten čovek. On je poznat kao pošten čovek kao i većina koju ovde nabrajam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi tvrdite da je bilo da su oni meni tada kad su napravili tu informaciju rekli da u stvari nema nekog velikog organizovanog terorizma na Kosovu. Je li tako?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne. Rekli su vam da taj terorizam može da se eliminiše legalnim sredstvima i da je poslednji trenutak da ta legalna sredstva primenite, inače će terorizam prerasti u potpunu pobunu i izgubićemo i posvađati se sa međunarodnom zajednicom i napravićemo mnoge zločine i prema Srbima i prema Albancima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ostavite vaše konstrukcije. Pitam vas da li vam je nelogično da informiše o beznačajnim terori-

stičkim grupama, to provejava kroz celu vašu informaciju, znači da informiše o beznačajnim terorističkim grupama a potom sugerise upotrebu armije za njihovo suzbijanje. Je li to vama nelogično?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Sugerise zavodjenje vanrednog stanja kao legalnog okvira za borbu protiv albanskih terorista koji su u to doba bili još uvek slabi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A vi tvrdite da bez vanrednog stanja nema legalnog okvira za borbu protiv terorista?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ima, ali su tada već anticipirani budući problemi koji su zahtevali zavodjenje vanrednog stanja, proširenje kontrole graničnog pojasa i izvođenje drugih borbenih dejstava, jasno sagledavanje da li su to stvarno svi teroristi ili tu ima i nekih drugih prilika da se reši bez upotrebe sile.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi tvrdite da nisu definisani šta je terorizam, šta nije. Da li znate da Krivični zakon Jugoslavije vrlo jasno sankcioniše krivična dela terorizma i tako dalje? Da li vam je to poznato?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Jeste, ali jedno su masovne terorističke aktivnosti i pobuna, a drugo su pojedinačni akti terorizma u manjem broju koji se mogu rešiti na drugi način.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Govorite o neakvoj mojoj komisiji za pripremu i sprovođenje etničkog čišćenja i operacija „Potkovicu“ pozajmljenu od JNA, pošto sam od vas čuo da je JNA imala vežbovni plan „Potkovicu“. Molim vas, da li je postojala takva komisija, je li ona samo za Albance ili i za Bugare, i za Rumune, i za Mađare i za ostale? Jesu li formirane te komisije? Ko je osnovao takvu komisiju? O kakvoj komisiji govorite?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Pa to je ono što smo zvali štab za Kosovo i što se pominje u Perišićevom pismu. To je ta državna komisija za Kosovo koja je osnovana da bi sprovodila vašu privatnu volju mimo legalnih institucija vlasti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa vi ste rekli da sam ja mimo legalnih institucija preko ministra unutrašnjih poslova i šefa Držav-

ne bezbednosti nešto naređivao. Ja ne znam ko su ministar unutrašnjih poslova i šef Državne bezbednosti ako nisu legalne institucije, ali vas pitam da li vi znate, pošto ste Šainovića ovde imenovali kao šefa nekakve nelegalne komisije, da je Nikola Šainović bio predsednik Komisije savezne Vlade sa saradnju sa OEBS-om? Da li vi to znate?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: To nije sporno, ali nije to ta ista komisija, a inače nisam rekao da ste šefa bezbednosti, tada Stanišića, bilo na koji način involvirali u to. On je bio protiv tog plana vašeg, kao i Perišić.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakav plan uopšte? Vi govorite o planu koji nije postojao. Protiv kog plana, recite, molim vas, protiv kog plana? Protiv kog plana su to oni bili i da li se igde pominje reč „plan“?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Bili su protiv plana da se na Kosovu izazove rat u kome će stradati i Albanci i Srbi, i naša vojska i policija i albanski civili. Protiv tog plana jesu bili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači vi tvrdite da sam ja hteo da etnički očistim Albance, a onda da pobijem i Srbe. Je li tako? To je ono što vi tvrdite?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Radi vaših interesa vlasti vi ste hteli da izvršite nasilje i nad Albancima i nad Srbima i to ste i učinili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro gospodine Taniću, to je zaista još jedan biser ovih vaših izjava. A gde je delovala ta komisija o kojoj vi govorite? Vi ste pobrojali ljude koji su bili na visokim državnim funkcijama i odlazili na Kosovo da pomognu političkom radu lokalnih organa. Nabrojali ste predsednika parlamenta Milomira Minića, doduše ovde piše sekretar Savezne skupštine, ali pretpostavljam da je to štamparska greška, on je bio predsednik Parlamenta. Nabrojali potpredsednika vlade koji je bio predsednik Komisije savezne Vlade za saradnju sa OEBS-om, nabrojali jednog potpredsednika stranke Duška Matkovića, nabrojali tadašnjeg predsednika Privremenog izvršnog veća na Kosovu

Zorana Anđelkovića. Zar nije svim tim ljudima mesto da se bave političkim pitanjima koja se tiču Jugoslavije i Srbije? Da ili ne, gospodine Taniću?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Oni nisu radili sa mandatom naših institucija i nikada problem Kosova nije raspravljan na skupštinskim organima Srbije, Jugoslavije, na vladinim organima kako treba. Oni su bili državni funkcioneri, ali delovali su kao privatna grupa na vezi sa vama, a ne sa našim institucijama kao institucijama, naglašavam.

SUDIJA MEJ: I sada vaše poslednje pitanje, gospodine Miloševiću, a nakon toga idemo na pauzu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ako mi ne date da nastavljam ovo, ja jedino mogu da pitam gospodina Tanića kako misli da ovakvu svoju priču proda, pogotovo što evo ovde imam, valjda ćete ovo staviti kao dokazni predmet u vezi sa onom, sa onom zaista apsurdnom izjavom kako smo bili obaveštavani od NATO-a da će da gađa televiziju i druge ciljeve, evo ovde ima pismo Ministarstva unutrašnjih poslova Okružnom sudu u Beogradu, i to iz 2001. godine jer su se takva pitanja, ne vezano za mene nego za druge ljude, pokretala i kaže: „Ovim putem odgovaramo na vaš dopis“ i tako dalje, „kojim ste tražili pismeni izveštaj o tome da li RDB raspolaže zapisom pismeno ili tonski ili bilo kakvim dokazom o tome da je neko iz komande NATO-a ili iz zemalja NATO alijanse prethodno obavestio nekog od rukovodilaca u našoj zemlji ili rukovodilaca Radio-televizije Srbije da će zgrada Radio-televizije biti bombardovana. U tom smislu izveštavamo vas da RDB ne raspolaže gore navedenim dokazima“, i tako dalje. Mislim, i ovo možete da uvede kao dokazni predmet, a ne morate ni to uvesti jer svakome je jasno, čak je i NATO demantovao to.

SUDIJA MEJ: U redu, u redu. Nema potrebe da držite govor u ovom trenutku. Taj dokument može se uvrstiti u spis. U redu, taj dokument ćemo uvrstiti u dokazni materijal. Molim da se dokumentu da dokazni broj.

SUDIJA KVON: Pre pauze želeo bih da uputim nekoliko pitanja Tužilaštvu pa ćete ih onda vi moći razmotriti tokom pauze. Prvo, ovo se naime sve tiče dokaznog predmeta. Prvo, dokazni predmet 147, tačka 3, to je članak iz „Politike“ od 31. jula 1997. godine. Prema izjavama ovog svedoka u tom članku gospodin Tanić se pominje kao pregovarač. Isto tako čini se da na srpskoj verziji ovog dokaznog predmeta stoji ime ovog svedoka na nekoliko mesta, ali ja to nisam mogao naći u engleskom prevodu, čak ni u redigovanoj verziji. Dakle, moje prvo pitanje. I drugo pitanje je dokazni predmet Tužilaštva 148 ili TX-5. To je završna verzija dokumenta BSF sa sastanka u Halkiju i ima naslov „Zajedničke preporuke o kosovskom konfliktu“. Prema izjavi ovog svedoka nedostaje zadnja strana ovog dokumenta. Tu zadnju stranu svedoku je pokazao jedan od istražitelja pa bih vas molio da se ta zadnja strana označena sa TX-6 dostavi Veću. I moje završno pitanje: pismo gospodina Perišića koje je pominjao ovaj svedok. Svedok je rekao da je ovo fotokopija pisma. Želeo bih da znam da li je stav Tužilaštva isti u vezi s time. Ali, dakle, želim čuti vaše odgovore kasnije.

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala, ja ću se time pozabaviti tokom pauze. Međutim, jedno pitanje. Mislim da svedok nije dobio priliku da odgovori na tvrdnje u vezi sa ovim zadnjim dokaznim predmetom koji je sada uvršten u spis. Mi nismo čuli njegov odgovor na te tvrdnje.

SUDIJA MEJ: Ja mislim da bismo od njega mogli dobiti samo komentar. Ako ga želite o tome pitati možete. Da, prvo da dobijemo dokazni broj za ovaj dokument.

sekretar: Pismo Ministarstva unutrašnjih poslova dobiće broj D12.

SUDIJA MEJ: U redu. Idemo na pauzu od 20 minuta. Kad se vratimo nastaviće se unakrsno ispitivanje amikusa.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Kej.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Hvala, časni Sude.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Gospodine Taniću, možete li da mi objasnite sledeće: Da li ste bili osuđivani za bilo kakav kriminalni prekršaj 1977. godine?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Zašto bih morao da odgovorim ako se ne nalazim ni na kakvoj evidenciji osuđivanih lica? Pod dva, govorim kao osoba koja nije registrovana ni u kakvim spiskovima, pravnim spiskovima osuđenih lica.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Taniću, moraćete da odgovorite na ovo pitanje.

SVEDOK TANIĆ: To pitanje me može iskompromitovati. Zašto moram da odgovoram ako nisam na spisku, niti na spisku osuđivanih osoba?

SUDIJA ROBINSON: Na Veću je da odluči o tome kakvu težinu treba pridati vašem odgovoru. Međutim, od vas se sada traži odgovor. Ako ne odgovorite, Veće će takođe proceniti i tu činjenicu.

SVEDOK TANIĆ: Dobro, nije problem. Bila je pre 26 godina manja osuda ne za pljačku i ona je posle pet godina po našem zakonu izbrisana zato što je reč o manjim problemima. Tada sam ja imao svega 19 godina, ali nije pljačka u pitanju.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Možete li Pretresnom veću kazati za koja ste krivična dela osuđeni?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Moram da kažem bez ikakvog izmotavanja da ne mogu jer se više i ne sećam zaista.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Dobro. Imam još neka druga pitanja za vas. Kad ste započeli pisati vašu knjigu o Kosovu?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: U leto 1999. Leto–jesen, kasno leto, rana jesen. Kasno leto u stvari.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da li je knjiga objavljena ili završena?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Knjiga je u fazi završavanja. Objavljeni su samo neki intervjui i jedan, mislim jedan članak iz te knjige, ali intervju je objavljen kao izvadak iz te knjige.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Kada je britanska obavještajna služba stupila u kontakt sa vama u vezi s vašom knjigom?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Britanska obavještajna služba nikad nije stupila u kontakt sa mnom u vezi sa knjigom nego u vezi sa otkrivanjem žrtava srpskih na Kosovu.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da li je britanska obavještajna služba vama platila novac koji je išao u vaš fond sredstava za pisanje ove knjige?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ona je dala sumu koja je trebalo da pokrije otprilike 50% troškova istraživanja, jer oko te knjige je bilo dosta istraživanja.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Pod kakvim okolnostima je došlo do toga da vam britanska obavještajna služba plaća troškove za tu knjigu?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Zato što je jedan od predmeta te knjige bilo istraživanje srpskih žrtava na Kosovu i dostavljanje podataka o tome između ostalog i Međunarodnom tribunalu u Hagu, a Milošević i njegovi ljudi su to odbijali da učine.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da li ste vi vašoj političkoj stranci ili bilo kojoj drugoj agenciji ili vladinoj instituciji obelodanili interes britanske obavještajne službe za vašu knjigu?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Kome tačno?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Službi državne bezbednosti Srbije.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Novac koji ste dobili, rečeno je da se radi o svoti od 3.000 eura. Da li je to tačno?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne, ne. Ja sam rekao oko 5.000 eura u dva navrata.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Na koji način vam je plaćeno, u gotovini ili na neki bankovni račun?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: U gotovini bez ikakve evidencije. Ja to nisam morao ni da pomenem na ovom Sudu. Nema nikakve evidencije, nikakav bankovni račun, u gotovini. To je 50% troškova istraživanja, pošto sam drugih 50% troškova ja pokrivao.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Rekli ste nam da ste uspešan biznismen, da imate neke kompanije. Zašto vam je onda trebao novac britanske obaveštajne službe, iznos od 5.000 eura?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ja nisam biznismen nego proizvođač robe, odnosno industrijalac manjeg ranga. Devet godina sam trošio svoj novac za politiku, a zbog troškova rata i raznih problema koji su bili pravljeni i meni i mojoj porodici polako nisam mogao da finansiram sve svoje aktivnosti i zato sam se obratio za pomoć, imajući u vidu da je reč od opšteg nacionalnog interesa i prijavio sam to Službi državne bezbednosti Srbije, tako da nije bilo nikakvih tajni.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da li je Državna bezbednost Srbije vama dala odobrenje za pisanje te knjige uz pomoć novca britanske obaveštajne službe?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, jeste. Još su počeli da prikupljaju dokumentaciju o srpskim žrtvama koja je bila razasuta po raznim kutijama i kamionima. Skladištima, ne kamionima.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Prošle nedelje ste nam rekli da se knjiga bavi žrtvama na Kosovu. Da li su to bile isključivo srpske žrtve ili takođe i albanske žrtve?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Osnovna teza te knjige je da je gospodin Milošević izazvao rat u kome su stradali i Albanci i Srbi. S obzirom da su albanske žrtve već manje-više bile poznate, knjiga je pošla od premise srpskih žrtava, ali samo kao naravno jedan deo svega toga.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da li je britanska obaveštajna služba vama rekla kakav je njihov interes u tome da vi napišete i objavite tu knjigu?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Jeste. Njihov interes je bio dvostruk. Jedan je bio da se obezbedi preko neformalnih kanala bilo kakva evidencija o srpskim žrtvama koju u to doba gospodin Milošević nije dao, a drugi interes je bio da se pojavi jedna izbalansirana slika o tome šta se zbilja desilo 1998. i 1999. godine u toj nesreći svih nas.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da li ste vi od njih tražili novac ili su vam oni predložili da vam plate taj novac?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ja sam se obratio njima rekavši da neću moći finansirati sve troškove istraživanja i da, ako su raspoloženi 50% troškova da pokriju, da bih bio jako zadovoljan s obzirom da ih znam dugo, a znao sam da je predmet od opšteg interesa, tako da sam se ja obratio njima.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Iz onoga što vi kažete, da li je taj zajednički interes činjenica da će knjiga biti protiv gospodina Miloševića?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne, britanska strana, kao i ja, imala je interes da se pojavi tačna slika ili što je moguće tačnija slika o onome šta se dešavalo na Kosovu. Nije se spominjala, nije se spominjao nikakav specifičan interes protiv Miloševića. Tada je protiv njega već bila podignuta haška optužnica. Prema tome, bilo je jasno da postoje i druge evidencije osim toga.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da li se onda može reći da ste i vi i oni shvatili da će ta knjiga biti antimiloševićevska?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ta knjiga je trebala da bude istinita ili koliko je moguće istinita. Da li je to antimiloševićevski ili neistina, to je druga stvar. Knjiga se nije bavila antimiloševićevim stavovima nego utvrđivanjem što je moguće tačnije činjeničnog stanja.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da li su neke druge obaveštajne službe dale vama neki drugi novac?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne. Dok nisam napustio zemlju ne. Tek kad sam napustio zemlju, ali to je onda sasvim privatna stvar. I to ne novac nego, i kad sam napustio zemlju nije bio novac u pitanju nego pomoć oko stana za kratko vreme.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Je li vam bio potreban novac za život kada ste napustili Srbiju?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Kratko vreme da, pošto sam morao da napustim Srbiju u velikoj žurbi i tamo je ostalo puno mojih nenaplaćenih potraživanja. Oko 200, 300.000 maraka i oko 150.000 eura mojih potraživanja koja nisu naplaćena.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Jeste li vi lično izbegli plaćanje nekih računa kada ste napustili Srbiju?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne, ja prosto nisam imao račun u inostranstvu tako da nije imao ko da uplati na račun u inostranstvu osim naravno računa firme, ali privatna stvar i firma ne mogu se mešati. Osim toga, i firma moja je već dve godine bila u zamrznutom stanju.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Jeste li vi namirili sva potraživanja koja ste vi dugovali u času kada ste napustili Srbiju?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne, zato što su moja potraživanja deset puta, moji dugovi deset puta veći od potraživanja, desetak puta, i dok ne naplatim moja potraživanja ne mogu, naravno, da namirim ni moje mnogo manje dugove. Ali niko me zbog tih dugova ne tereti niti me juri. Deset puta su manji od potraživanja mojih.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Otkako ste napustili Jugoslaviju rekli ste da ste dobijali neku manju pomoć od drugih obaveštajnih službi dok se niste smestili, pa bih vam sada hteo postaviti neka pitanja. U vezi sa okolnostima u kojima živite nemojte davati nikakve pojedinosti, nemojte davati, dakle, nikakve pojedinosti u vezi s vama za javnost. Razumete?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Moram da kažem da ne razumem šta mi kažete.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Da li vam je omogućeno da živite u nekoj novoj stranoj zemlji?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne. Do sada ne. Da li će biti ili neće biti, ja to ne znam.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Drugim rečima, vi sada tražite azil u nekoj stranoj zemlji u inostranstvu. Je li je to tačno?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Pa to biste trebali videti sa Tužilaštvom Haškog tribunala. Ja formalno nisam tražio azil, pošto mogu i bez azila da živim napolju. Možda ću ga zatražiti, a zbilja nisam se bavio pitanjem moje budućnosti detaljno.

PRIJATELJ SUDA KEJ – PITANJE: Je li tačno da ćete dobiti novi identitet u inostranstvu? Ne bih želeo da dajete detalje. Želim samo da znam je li ta činjenica tačna ili nije?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: To je apsolutno netačno. O novom identitetu u inostranstvu nikada nisam ni sa kim razgovarao niti bih ga prihvatio. Nemam razloga da tražim novi identitet. Jedno je zaštita, a drugo je novi identitet.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Hvala. Nemam više pitanja.

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, želite li da odgovorim na pitanja koja mi je postavio sudija Kvon pre nego što pređem na dodatna pitanja?

SUDIJA MEJ: Kada god vi smatrate da vam to odgovara.

TUŽILAC RAJNEFELD: Mislim da bih se mogao pozabaviti trećim od tih pitanja koje će uvesti moje dodatno ispitivanje. Postavljeno vam je pitanje u vezi s dokumentom 147 tačka 3 u vezi sa činjenicom da u dokumentu od 31. 7. 1997. godine kako se čini to su neke reference na ćirilici vezane za ovog svedoka što se pak ne

vidi u engleskoj verziji tog teksta, u engleskom prevodu. Koliko ja vidim, primerak koji je poslat na prevod u datom času je poslat u redigovanoj verziji. Dakle, izbrisano je ime jer je reč o zaštićenom svedoku. Dakle, tada je bio zaštićen pa je njegovo ime izbrisano. Dakle, dokument 147 tačka 3, odnosno prevod engleska verzija nema ime svedoka, a sastavljen je tekst tako da ima smisla nezavisno od toga što ne stoji ime. Koliko je meni poznato, mi smo tražili ponovo prevod dokumenta u neredigovanoj verziji. Ako bi to bilo korisno, mogli bismo sada staviti na grafoskop dokument, pa bi naši simultani prevodioci mogli prevesti ono što nedostaje.

SUDIJA KVON: Da, molim vas.

TUŽILAC RAJNEFELD: Oprostite, da li ste želeli da kažete da ga stavimo na grafoskop?

SUDIJA KVON: Da. Sudeći po drugim prevodima, na njima stoji da su neki delovi izbrisani, ali u ovom prevodu ne.

(Pretnosno veće se savetuje)

TUŽILAC RAJNEFELD: Tačno. Imamo dve stranice. Prvu stranicu stavljamo na grafoskop. Dakle, ono što je podvučeno je izbačeno kada je tekst poslat na prevod, pa bih zamolio simultane prevodiocce da pročitaju ovaj dokazni predmet onako kako ga sada vidimo na grafoskopu. Izvolite. Da, ja nisam u mogućnosti da pročitam ovaj tekst na ćirilici. Možda bismo ga mogli pokazati svedoku pa bi ga svedok mogao pročitati. Da li bi svedok bio spreman da nam pročita taj tekst?

SVEDOK TANIĆ: Da, nema problema.

DODATNO ISPITIVANJE: TUŽILAC RAJNEFELD

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu, svedoče, zamolio bih vas u tom slučaju da nam pročitate ispod naslova onog gde se čini

da se vi spominjete. Možete li nam pročitati ono što stoji ispod naslova na ćirilici naglas tako da bi simultani prevodioci mogli prevesti? Dakle, ispod onog velikog naslova.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Podnaslov glasi „Za razliku od prethodne vlasti predvođene Salji Berišom (Sali Berisha), socijaldemokrate Albanije nisu opterećene virusom nacionalizma, veli doktor Predrag Simić. Socijaldemokrate i demokratska alijansa Albanije okrenuti su ka evropskim integracijama i stremljenjima nove evropske levice, mišljenje je Ratomira Tanića. Nakon signala iz Tirane, političari albanskih partija na Kosovu počeli da preispituju svoje stavove“. To je podnaslov. Da li želite dalje da čitam?

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Sada bih vas molio da pročitate ono što je podvučeno u ovoj prvoj kolumni. Imamo tri kolumne u ovom tekstu, u prvom je jedna rečenica podvučena. Možete li nam celu rečenicu pročitati, molim?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Cela rečenica je jako dugačka. Ona glasi ovako: „O tome kakvi su odnosi do sada bili između SRJ i Srbije sa susednom Albanijom, ali i o njihovom mogućem poboljšanju posle pomenute izjave, kao i njenih reperkusija na stavove lidera političkih partija Albanaca na Kosmetu, razgovarali smo sa doktorom Predragom Simićem, direktorom Instituta za međunarodnu politiku i privredu i Ratomirom Tanićem, savetnikom za međunarodne odnose u Novoj demokratiji, stručnjacima koji su učestvovali u dosadašnjim razgovorima za rešavanje srpsko-albanskog problema na Kosmetu. Kosovu i Metohiji“.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala. I u onome što je dalje podvučeno je vaše ime. Vidite li svoje ime kao podvučenu reč?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, da.

TUŽILAC RAJNEFELD: Osim ako Pretresno veće ne želi da se ceo tekst pročita, mogu vam samo dodati da ćete sutra imati na raspolaganju prevod u potpunoj verziji. Hvala lepo. Drugi dokument o kome je bilo reči, o kojem je postavljeno pitanje od strane Veća, jeste dokument 148 koji je zabeležen kao prilog izjavi ovog sve-

doka pod oznakom TX-5. TX-5 je dokument za koji se kaže da nedostaje, da mu nedostaje jedna stranica. Zapravo, TX-6 u izjavi je dokument koji sadrže prvih pet stranica TX-5 i dodatne stranice. Dakle, nastavak stranice pet i zadnju stranicu, to nije zavedeno kao dokazni predmet. Mi imamo ovde dodatne primerke dokaza TX-6 pa bih molio da se tim dokumentom zameni dokument TX-5 i molio bih da se da novi broj dokaznog predmeta.

SUDIJA KVON: I isto tako imamo nešto što je redigovano na naslovnoj stranici, neki delovi su izbačeni.

TUŽILAC RAJNEFELD: Izvinite. Da. Na originalu koji je dat Sekretarijatu vidimo da nije ništa izbačeno, ali ja imam, ja imam ovde redigovanu verziju, časni Sude, ali mislim da je original koji je zaveden kao dokazni predmet neredigovan.

sekretar: To će biti dokazni predmet 148A.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A sada u dodatnom ispitivanju predlažem da se pozabavim trećom tačkom od onih koje je gospodin sudija pokrenuo. Ako mi dopuštate, time ću se pozabaviti za vreme postavljanja dodatnih pitanja. Hvala. Gospodine Taniću, za vreme unakrsnog ispitivanja postavljena su vam pitanja u vezi s tim da nikada niste bili u poziciji da steknete uvid u stvari o kojima ste svedočili. Između ostalog, vi ste odgovorili da ste svedočili samo o onome za šta imate dokaze iz nezavisnih izvora. Je li to tačno?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Tačno. Nisam uopšte izneo svoje ukupno znanje jer ukupno znanje ne mogu dokazati.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da. Gospodine, posebno u vezi sa razgovorima koje spominjete kako u pismenoj izjavi, tako u vašem svedočenju sa Momčilom Perišićem i o tome, dakle govorite da su ti razgovori vođeni kada ste pripremali svoju knjigu, mislim da ste rekli da vam je on pokazao pismo koje je bilo napisano u proleće 1998. godine koje bi bilo poslato optuženom Milo-

ševiću dok je gospodin Perišić još uvek bio na čelu Generalštaba Vojske Jugoslavije. To je na 19. stranici vaše izjave. Sećate se da ste svedočili o tome?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U tom pismu tvrdi se da je gospodin Perišić naveo nekih šest tačaka koje je naveo kao neke negativne činjenice i žaleći se da se gospodin Perišić izbacuje iz komandnog lanca Vojske Jugoslavije. Je li se sećate toga?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Časni Sude, sama knjiga nije zavedena ovde kao dokazni predmet. Ja ovde imam primerak knjige. Koliko mi je poznato i optuženi ima primerak knjige, ne znam je li on vratio tu knjigu. Međutim, imam isečak stranice 160 koji je zaveden ovde kao dokaz 150 pa bih sada hteo da postavim neka pitanja u vezi s tim. Pre svega, gospodine, molim vas, ako me hoćete pogledati, pokazaću vam knjigu čiji je autor gospodin Dejan Lukić i gospodin Pero Simić, prevedena je knjiga kao „Vatra i potop“. Da li vam je poznata ta knjiga?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne, ja sam tu knjigu prvi put video pre tri-četiri dana kada sam i upoznat sa fotokopijom pisma Perišića identičnom sa onom koju sam ja znao pre nekoliko godina.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu. Mogu li dobiti pomoć sudskog poslužitelja? Hteo bih da pokažem samo jednu stranicu iz knjige na kojoj se vidi datum objavljivanja. Molim vas da to pokažete svedoku. Pokazujem vam samo jednu stranicu iz knjige na kojoj se vide imena autora gore, zatim naslov u sredini i adresa i datum objavljivanja. Da li nam možete reći šta je to?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Pa naslovna stranica knjige. „Filip Višnjić“ je izdavačko preduzeće, Beograd 2001, Pero Simić, Dejan Lukić to su autori, „Vatra i potop“ naslov knjige.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala. Imam jedan primerak naslovne stranice. Ne znam da li je to zabeleženo kao deo doka-

znog predmeta 150. Ako jeste u redu, hvala. A sada, gospodine, hteo bih da pogledamo stranicu 160. Gospodine sudski poslužitelju, molim vas za pomoć. Na stranici 160 pod naslovom „dodatak 2” naći ćete jedno pismo od 23. 7. 1998. godine koje potiče od Momčila Perišića upućeno tadašnjem predsjedniku Slobodanu Miloševiću, predsjedniku Savezne Republike Jugoslavije. Da li je reč o pismu na koje ste se vi osvrnuli, odnosno koje ste spomenuli u vašem svedočenju? Da li je reč o pismu koje je vama pokazano?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, i to znam zato što mi pismo nije samo pokazano nego gospodin Perišić i ja smo veoma dugo diskutovali o navodima tog pisma, razmenjivali prosto mišljenja neka i znači, nije mi pismo pokazano nego je bilo predmet jedne od diskusija između mene i gospodina Perišića.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Datum ovog pisma je 28. 7. 1998. godine ako sudimo po datumu objavljivanja kao dodatka 2 u ovoj knjizi. Možete li nam reći kada ste otprilike prvi put videli to pismo, kada ste o njemu razgovarali s gospodinom Perišićem?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ja sam znao za postojanje tog pisma i ranije. Međutim, pismo sam fizički prvi put video u leto 1999. Inače, ja sam znao da to pismo postoji odmah pošto je bilo napisano, ali ga nisam tada video, video sam ga u leto 1999. godine.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je tačno da ste dali izjavu predstavnicima Međunarodnog tribunala između 21. 6. 1999. godine i 19. 7. 2000. godine?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Već smo videli sudeći po datumu objavljivanja da ovo pismo nije objavljeno pre 2001. godine. Da li je to tačno?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, apsolutno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U vašoj izjavi, gospodine, u engleskoj verziji na stranicama 30 do 32, kao i tokom vašeg sve-

dočenja kažete da ste prenosili informacije optuženom Miloševiću neposredno pre početka bombardovanja i nakon početka bombardovanja i spominjete dve tajne ponude za sporazum, a njihova svrha je bila da naznače da je bilo moguće mirno pregovarati sa Zapadom. Takođe u vašoj izjavi spominjete i učešće Zorana Lilića. Molim vas, pogledajte 166. stranicu ove iste knjige, to je četvrti dodatak, prilog 4. Da li prepoznajete dokumenat koji stoji u dodatku broj 4?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Prepoznajem ga, ali prepoznajem ga u smislu političke sadržine tog dokumenta, inače ga nisam video do pre neki dan premda sam znao da postoji, ali prepoznajem njegovu sadržinu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Koji je to dokument? O čemu se tu radi?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Pa to je dokument koji potvrđuje da je već krajem aprila, početkom maja postojala mogućnost da se bez narušavanja vitalnih interesa Srbije i Jugoslavije okonča rat sa NATO-paktom i zaustave dalja stradanja našeg naroda.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Koji datum stoji na dokumentu?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: 5. maj 1999. godine.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ko ga je napisao?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Gospodin Zoran Lilić, njegov potpis mi je poznat, gospodina Zorana Lilića ne znam, ali znam od gospodina Vuka Draškovića da je više puta razgovarao sa gospodinom Lilićem o mirovnim ponudama.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kome je upućeno objavljeno pismo?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Gospodinu Miloševiću.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Možda ste ovo već rekli, ali želeo bih da znam kada ste vi lično prvi put videli to pismo?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Kao što sam rekao, pre neki dan.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vi ste spominjali sličan sadržaj u svojoj izjavi Međunarodnom tribunalu pre nego što ste videli ovo pismo tako kako je objavljeno. Da li je to tačno?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, apsolutno.

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, ja imam primerke ovog priloga koji bi mogao biti zaveden kao dokazni predmet u ovom slučaju. Svedok je prepoznao dokument, dao je izjavu u vezi s njim. Budući da nemamo dodatne primerke knjige, mislim da bih mogao ponuditi na usvajanje kako originalne kopije dodatka četiri, tako i engleski prevod.

SUDIJA MEJ: Molim vas, dajte dokazni broj ovog predmeta.

sekretar: Časni Sude, biće to dokazni predmet Tužilaštva broj 152.

SUDIJA KVN: Gospodine Rajnefeld, jesam li dobro shvatio da ovaj svedok ne zna da li je prilog broj dva verna fotokopija ili ne?

TUŽILAC RAJNEFELD: Nisam postavio to pitanje svedoku, ali koliko ja znam, gospodine, dokazni predmet 2 je fotokopija. Oprostite, samo čas da proverim jer kopiju nisam napravio ja lično.

SUDIJA KVN: Da vas pitam. Na stranici 160 imamo datum 23. 7. 1998. godine. To je u prvom delu pisma. Vidite?

TUŽILAC RAJNEFELD: Da, časni Sude.

SUDIJA KVN: Na 164. stranici imamo ponovo datum 23. 7. 1998. godine.

TUŽILAC RAJNEFELD: Tako je.

SUDIJA KVN: Po meni sama pisma izgledaju različito. Da li biste, molim vas, mogli ovo pojasniti? Posebno broj sedam izgleda drugačije, i devet je drugačije.

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, oprostite, ja se nisam usredredio na taj aspekt pre ove male pauze koju smo imali. Ako mi dopuštate, morao bih da proverim je li reč o fotokopiji ili naprosto o kopiji. Morao bih to da proverim pa ću vam nakon toga odgovoriti.

SUDIJA KVON: U redu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine Taniću, za vreme unakrsnog ispitivanja optuženi je pokazao jedan dokument koji navodno ukazuje da ste vi bili simpatizer Nove demokratije. Da li se sećate da vam je pokazan taj dokument?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, kako da ne.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Nakon toga vam je optuženi sugerisao da vi niste bili član te partije ili da niste imali nikakvu posebnu funkciju unutar nje. Sećate li se toga spektra unakrsnog ispitivanja?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, sećam se.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine, je li vam poznat „Bertelsman Visenšaftsstiftung“ (Wissenschaftsstiftung) sistem?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, jeste. Izvinite što se mešam, ja mogu odmah da ponudim pismene dokaze da sam ja bio savetnik predsednika Nove demokratije koje čak ni Tužilaštvo nema, jer ja Tužilaštvu nisam smatrao da je potrebno da dostavljam sve o meni. Ja se zaista izvinjavam, ali postoje direktni dokazi. Prosto nisam znao da treba Tužilaštvu da dokazujem ono što ceo Beograd zna. Izvinjavam se za upadicu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Nema potrebe. Ja ću vam pokazati sada neke dokumente. Molim vas, možete li nam reći šta je „Bertelsman Visenšaftsstiftung“ sistem. Reč je o kakvom tipu organizacije?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: U pitanju je ono što zovemo NGO, znači nevladina organizacija, u pitanju je jaka NGO organizacija

koja se bavi istraživanjem mirovnih rešenja u različitim delovima sveta. Povezana je sa nemačkom vladom, a direktor istraživačkog projekta je gospodin Janing (Janning) koji je savetnik evropske vlade i savetnik Evropske unije, barem je u to doba bio.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Jeste li vi ikada bili u prilici da prisustvujete bilo kojoj konferenciji te nevladine organizacije u svojstvu predstavnika Nove demokratije?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, nekoliko puta, ali u svojstvu predstavnika vladajuće koalicije, a i pisao sam nešto za tu fondaciju.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Na primer, gospodine, jeste li prisustvovali konferenciji Bertelsmanove naučne fondacije u septembru 1996. godine na Rodosu?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, tada sam prvi doneo i original kopiju sporazuma Milošević–Holbruk koja mi je bila data od strane vladajućih organa Srbije.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Jeste li nakon toga prisustvovali bilo kojem drugom skupu koji je organizovala ta fondacija?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, još na nekoliko skupova na kojima su bili predstavnici, u dve okolnosti predstavnici Socijalističke partije Srbije.

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, imam niz dokumenata koje bih želeo da pokažem svedoku. Imam originale, imam i kopije. Pre svega, da bismo uštedeli na vremenu, možda bi bilo najbolje da ih sve predamo odjednom, da to ne činimo komad po komad.

SUDIJA MEJ: U redu.

TUŽILAC RAJNEFELD: Ovo su prvo originali za Sekretarijat suda. Izvolite, gospodine poslužitelju. Ja ću se njima pozabaviti onim redosledom kojim se sada predaju. Možda će biti zgodnije da damo broj čitavom tom skupu dokumenata.

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva 153.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Za zapisnik, u ovom skupu nalazi se šest pojedinačnih dokumenata. Gospodine svedoče, prvo ću vam pokazati jedan dokument, prvi dokument koji je zapravo lista učesnika čiji je naslov „Albansko pitanje na Balkanu na konferenciji na Rodosu od 5. do 6. septembra“. Vidite li taj dokument? Pogledajte sada samo prvu stranu. Gospodine Taniću, moje pitanje je vidite li ovu stranicu koju vam sada pokazujem? Dakle, lista učesnika na konferenciji o albanskom pitanju na Balkanu koja je održana od 5. do 6. septembra 1996. godine. Nisam čuo odgovor.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, da, vidim. Da, da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala. Pogledajte sada drugu stranicu koja sledi iza toga. Ponovo imamo popis učesnika te konferencije, a pod brojem K0224112 na drugoj stranici vidimo i vaše ime četvrto odozdo. Vidite li to?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da. Da, da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vi se tu prikazujete kao savetnik sekretaru i predsedniku za međunarodne odnose Nove demokratije u Beogradu. Da li je to bilo svojstvo u kom ste nastupali na toj konferenciji?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, a mogu priložiti odmah i moju dokumentaciju posle partijske iskaznice, odnosno partijska radna kartica.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ne tražim od vas to. Moje pitanje je jednostavno: prepoznajete li vaše ime i vaše svojstvo, odnosno funkciju u kojoj ste nastupali na toj konferenciji? Da li vaše klimanje glavom znači da?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, da, apsolutno, da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vrlo kratko pogledajte ovaj drugi dokument, lista učesnika u Minhenu 21–22. januara 1997. godine. Radi se o istoj organizaciji. Na naslovnoj stranici treće ime

odozdo je li vaše ime? Dakle, je li to vaše ime i vaša funkcija, odnosno veza sa Novom demokratijom u Beogradu?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Oprostite, ne vidim stranicu, izvinjavam se. O kom je dokumentu sledeće, o Rodosu ili?

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Možda nisu poređani po redu.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: U pravu ste, da, da, tako je. Sada vidim, da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Sledeći dokument, naslov je ponovo popis učesnika, strategije i opcije za Kosovo u Atini 4. i 5. juni 1997. godine. Vaše ime se pojavljuje treće, odnosno četvrto odozdo na toj stranici i ponovo vaša veza sa Novom demokratijom u Beogradu. Je li tako?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, da, apsolutno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Sledeći dokument. Ponovo lista učesnika strategije i opcije za Kosovo, datum konferencije 7. do 10. septembra 1997. godine. Vaše ime, Nova demokratija, Beograd, ime se pojavljuje četvrto odozdo.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, da, apsolutno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Idemo brzo da pređemo sve ove dokumente. Sledeći je ponovo jedan popis učesnika, strategije i opcije za Kosovo, konferencija održana u aprilu 1998. godine od 20. do 21. Vaše ime se pojavljuje nakon dve stranice, i čini mi se da je šesto odozdo. Ponovo se spominje Nova demokratija.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, da, vidim.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Krizno žarište, sigurnosni rizici, konferencija u septembru 1998. godine, od 7. do 9, vaše ime se pojavljuje ponovo na drugoj stranici, drugo odozdo, Nova demokratija, Beograd. Je li tačno?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, da, tačno je.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Sećate li se, gospodine, jedne konferencije za štampu održane 15. septembra 1994. godine gde se vi u kominikeu za štampu opisujete kao savetnik predsednika Nove demokratije i kao osoba zadužena za međunarodna pitanja?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, da, naravno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Sad bih vam pokazao, oprostite samo trenutak. Časni Sude, imam kopije obaveštenja za štampu datirane 16. septembra 1994. godine. Oba teksta su na ćirilici. To pokazuje izvor teksta, i zatim na drugoj stranici je kopija članka koji sam spomenuo, a na trećoj stranici engleski prevod tog članka što bih sada predložio kao sledeći dokaz. Da li ovo možete prepoznati kao fotokopiju dokumenta koji je nekakvo obaveštenje za štampu, članak u „Politici“ objavljen 16. septembra 1994. godine?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, to je „Politika“, zvanično glasilo Republike Srbije koje podleže cenzuri. Znači, tamo se mogu objaviti samo podaci koji su tačni i prepoznajem obaveštenje.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Nema potrebe za dodatnim informacijama. Samo mi odgovorite na pitanje da li to prepoznajete kao dokument koji sam ja tako opisao i tako mi odgovorite, a sada ću vas uputiti na zadnju četvrtinu te stranice. Izgleda da je tu jedan članak. Naslov je „Nova demokratija, konferencija za štampu“. Vidite taj članak u donjem desnom uglu ove stranice?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Okrenite stranicu pa ćete videti uvećanu kopiju tog članka.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, da, vidim.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li se ovde opisujete kao osoba koja je nedavno dala ostavku na mesto zamenika predsednika i koja je napustila Građanski savez Srbije i postala član Nove demokratije?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li se nadalje u tom članku opisuje šta bi vaša pozicija bila, odnosno položaj u odnosu na Novu demokratiju? Da li se nešto u tom smislu objavljuje u ovom članku? Pogledajte prvi pasus.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, da, pogledao sam ceo članak, objavljuje se.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dobro. Šta se kaže u članku, šta će biti vaš posao i šta vi nameravate da učinite u skladu sa ovim obaveštenjem partije?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Referira se da će moj posao biti savetnika predsednika Nove demokratije za međunarodna pitanja i člana Izvršnog odbora stranke.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala. Još nekoliko pitanja ako dozvolite. Vreme leti pa ću vas zamoliti da na moja pitanja, oprostite pre nego nastavim, zaboravio sam da zatražim broj dokaznog predmeta.

sekretar: To će biti dokazni broj Tužilaštva 154.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala. Dakle, gospodine svedoče, kad god je moguće, molim vas da vrlo kratko i jezgrovito odgovarate. Da li ste zadržali kontakt sa gospodinom Mihajlovićem od-kad ste postali zaštićeni svedok Tužilaštva?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Jeste li Mihajloviću ikada rekli da ćete svedočiti na ovom suđenju?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne, ali smo razgovarali o problemima vezanim za ovo suđenje.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Molim vas, ako je moguće dajte mi odgovore da ili ne. Da li je brojka od manje od jednog miliona Albanaca na Kosovu ikada bila spominjana u Parlamentu ili u krugovima u kojima ste se vi kretali, prema vašim saznanjima?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Spominjana je u privatnim razgovorima funkcionera. U Parlamentu koliko znam nije, ali nisam pratio toliko Parlament. Izvinjavam se što ne mogu da odgovorim sa da ili ne.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Znete li da li je ikada o tome razgovarano kao o nečijoj službenoj politici?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne, ni u jednom parlamentu nije diskutovan nikada problem Kosova, ni na taj način ni na način istraživanja drugih problema.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je vama ikada iko dao do znanja da ste možda kidnapovani od strane nekog drugog, a ne Srba?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne, rezultati istrage su pokazali zvanično da su to bili Srbi.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Jeste li zatražili kakav pravni lek u vezi sa ovim kidnapovanjem iz bilo kojih izvora?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Zatražio sam od ministra unutrašnjih poslova Mihajlovića i od šefova Službe državne bezbednosti da se lica koja su izvršila kidnapovanje, pošto su identifikovana u zvaničnoj istrazi, da se uhapse i optuže za ono što su uradili. Lično nisam preduzimao ništa zato što nemam uslova.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dakle, vi ste se tužili i tražili ste da se nešto po tom pitanju učini i to putem službenih kanala?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Da, zajedno sa imenima do kojih je došla istraga, koji su me kidnapovali i moju ženu, i mučili i sve što sam opisao.

TUŽILAC RAJNEFELD: Imam još samo nešto za kraj, jedno pitanje. Prethodni dokument koji je predložen na usvajanje, a za koji ne postoji prevod, po mom shvatanju je dokument o kojem je bilo reči za vreme unakrsnog ispitivanja Miloševića poslednjeg dana, on je pokušao da predloži ovaj dokument na usvajanje, a možda

bi sada bio pogodan trenutak da to uvedemo. Osim toga, mislim da nemam više ništa u okviru dodatnog ispitivanja ovog svedoka. Zahvaljujem.

SUDIJA MEJ: U redu. Dajte tom predmetu dokazni broj.

sekretar: Ovo će biti dokazni predmet Odbrane broj 12.

SUDIJA MEJ: Gospodine Taniću, ovim se završava vaše svedočenje pred Tribunalom. Zahvaljujem se na vašem dolasku.

SUDIJA KVON: Oprostite, ali ja imam ipak nekoliko pitanja za svedoka. Pre no što postavim svoja pitanja, ja bih zamolio englesku verziju izjave svedoka jer sam primetio da se brojevi stranica međusobno ne podudaraju. Imam nekoliko za vas pitanja, gospodine Taniću, u vezi s vašom pismenom izjavom na strani 10 engleske verzije, zadnji deo trećeg pasusa. Tu spominjete gospodina Miloševića koji je rekao da „neće biti nikakvih pregovora“, da će on dokazati da ima manje od jednog miliona Albanaca, da „rat nije ništa i da će doći do etničkog čišćenja“. Zanima me ova zadnja rečenica, odnosno ovaj izraz etničko čišćenje. Da li su to reči koje je upotrebio gospodin Milošević tada?

SVEDOK TANIĆ: Jeste, to su reči koje je upotrebio gospodin Milošević i još i druge reči da ćemo ih izbaciti napolje, svi koji nisu i tako dalje, ne mogu ponoviti sve reči jer prosto...

SUDIJA KVON: U drugim delovima vaše izjave kažete da je posredi vaš zaključak, odnosno vaše spekulacije. Pogledajmo sada stranicu 20, treći pasus. „Ja sam zaključio“, kažete, „da je Miloševićeva politika bila da se pobiju civili kosovski Albanci.“ Možda je reč o maloj razlici, ali mene zanima da li vi tvrdite da je gospodin Milošević rekao da se Albanci trebaju izbaciti?

SVEDOK TANIĆ: Tvrdim, ali sve ono što treba da dokažem, a što se ne može dokazati, ja sam preuzeo na sebe lično, to je mislim

bilo očito tokom mog svedočenja. Inače, tvrdim da je gospodin Milošević to rekao i ranije je bilo takvih izjava u vezi sa Hrvatskom i Slovenijom.

SUDIJA KVN: Dobro, vratimo se na stranicu 10, molim vas. U idućem pasusu kažete da vas je gospodin Martin Luc zamolio da organizujete sastanak sa Mirom Marković i onda kažete da ste organizovali sastanak u proleće 1997. godine, to je u sredini tog pasusa. Mene zanima kako ste ga organizovali?

SVEDOK TANIĆ: Naknadnim pregledom dokumentacije ustanovio sam da je to bilo 1996. godine, godinu dana ranije, u proleće 1996. Organizovao sam ga po osnovu toga što smo kao članovi vladajuće koalicije imali pravo na međusobno informisanje i razgovore. Gospodin Luc je zatražio pomoć u sastanku sa gospođom Marković koja je uticajni politički funkcioner i onda se, prosto taj sastanak je bio organizovan preko zvaničnih kanala komunikacije tri stranke vladajuće koalicije.

SUDIJA KVN: Dakle, vaša stranka je organizovala sastanak, a ne vi lično?

SVEDOK TANIĆ: Ne, ja sam ga organizovao preko zvaničnih kanala komunikacije. Ja nisam bio prijatelj sa gospođom Marković.

SUDIJA KVN: U redu, stranica 11, treći pasus. Ukazali ste na neke razlike između dve vrste autonomija. „Nakon zaključivanja sporazuma s Holbrukom, Milošević je 13 puta slao srpske pregovarače na Kosovo da razgovaraju o autonomiji pokrajine, a ne autonomiji kosovskih Albanaca, postupivši tako potpuno protivno političkom rešenju.“ Koja je razlika između autonomije pokrajine i autonomije naroda?

SVEDOK TANIĆ: Razlika je u tome što po autonomiji naroda, u ovom slučaju Albanaca, obuhvata pravo na njihov specifičan nacionalno-politički identitet unutar Srbije i Jugoslavije. Autono-

mija cele pokrajine pak podrazumeva da se recimo 1000 pripadnika Roma ili 100 Egipćana koji žive na Kosovu izjednače sa oko 1.200.000 Albanaca. U tome je razlika i na toj razlici se uvek insistiralo u razgovorima. To je preciziranje da li je autonomija Kosova ili autonomija Albanaca.

SUDIJA KVON: Hvala. Stranica 12. U trećem pasusu kažete da vas je italijanski ambasador u Beogradu molio da prenesete gospodinu Miloševiću njegovu volju da pomogne u eliminisanju OVK. Zašto su Italijani odabrali vas da prenesete tu njihovu spremnost i u kom svojstvu ste vi kontaktirali s njima?

SVEDOK TANIĆ: Iz dva razloga. Jedan je što sam ja imao lične dobre kontakte sa italijanskim političkim establišmentom i sa pomenutim gospodinom ambasadorom, a drugi razlog je taj što se moja stranka smatrala najliberalnijom unutar vladajuće koalicije, i obično sve poruke koje su išle u pripremi nekog liberalnijeg rešenja, obično su prvo išle preko naše stranke. A ja sam naravno kao savetnik predsednika bio prisutan tu.

SUDIJA KVON: I moje poslednje pitanje, stranica 25, treći pasus. Kažete: „Milošević je znao da će doći do napada NATO-a ukoliko se nastavi sa etničkim čišćenjem kosovskih Albanaca ili drugim nasilnim operacijama na Kosovu. U leto 1998. godine o ovome su me obavestili moji kontakti sa Zapada.“ Šta ste pod tim mislili kada ste rekli „kontakti sa Zapada“?

SVEDOK TANIĆ: Italijanska, britanska, nemačka, diplomatije tih zemalja. Ne obaveštajne službe, diplomatije tih zemalja u nameri da pošalju jedno upozorenje da se taj problem izbegne.

SUDIJA KVON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, mogu li u vezi sa pitanjem, mogu li u vezi sa pitanjem gospodina Kvona jedno pitanje?

SUDIJA MEJ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Podelio bih ga u dva-tri. Kakvo je to etničko čišćenje Albanaca i uopšte stradanje Albanaca bilo pre nego što je počeo rat?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Sa Albancima ili sa NATO-paktom?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pre nego što je počela agresija NATO-pakta na Jugoslaviju kakva su to bila masovna stradanja Albanaca?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Na planini Čičavica (Cicavica), na kosovskoj strani Kopaonika, na Labu (Lab), šest nedelja nakon što su srpske snage regularno povratile Junik (Junik) ili što je, što su se Zapad i međunarodna zajednica složili. Šest nedelja nakon toga nastavljeno je etničko čišćenje preko planine Čičavice, na kosovskom delu Kopaonika i Laba. To je samo jedan primer. I srpske žrtve su se takođe nastavile među policajcima i vojskom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi mislite na događaj u Račku da je bio nekakvo etničko čišćenje?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Ne, ja sam naveo samo jedan primer. Navođenje drugih primera prosto oduzelo bi mnogo vremena, a ja bi želeo isto nešto da kažem, kao što je gospodin sudija Mej rekao jutros, da ću imati prilike da ću da kažem par reči na kraju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pitam vas da li vi smatrate da je takozvani masakr, kako ga je nazvao Voker (Walker), u Račku bio to etničko čišćenje Albanaca pre rata?

SUDIJA MEJ: Ne, ne, o ovome ćemo trebati da se pozabavimo posebno. To ćemo tek trebati da razmotrimo. Imate li još kakvih pitanja koja su posledica pitanja sudije Kvona?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko je to Albanaca pre nego što je počela agresija NATO-a poginulo na Kosovu od stra-

ne, kako vi kažete, snaga Srbije, Jugoslavije? Koliko je to Albanaca uopšte poginulo na Kosovu pre nego što je počeo rat?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Nije reč samo o pogibiji, reč je o proterivanju iz kuća, cepanju njihovih pasoša i sve je to referisano i ovim pismima koja su pomenuta. Znači, nisu bila samo ubijanja, bila su i proterivanja iz kuća, cepanje pasoša i ličnih karata da bi se uništio identitet i slične stvari. Naravno, srpske snage nisu u potpunosti ispunjavale vaše želje, hvala bogu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi znate da je u to vreme, dakle do samog početka rata, bila prisutna Verifikaciona misija OEBS-a na Kosovu?

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Pa vi ste njihove rezultate nazvali lažnim. Ako ćete ih sada priznati, nema problema.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja govorim o Verifikacionoj misiji i njihovom prisustvu na Kosovu, a kao što znate tamo nema etničkog čišćenja i svega ovoga što vi tvrdite. Bilo je 1.300 verifikatora.

SVEDOK TANIĆ – ODGOVOR: Koliko mi se čini, i u njenim izveštajima i u vašim razgovorima i sa Jeljcinom i sa drugim državicima stalno su figurirali masakri i ne samo masakri nego i proterivanja, nisu uvek bila ubistva. Na planini Čičavica, kosovskom delu Kopaonika, Lab i zbog toga je nakon povraćaja Junika to, to je bio onaj triger što je izazvalo gomilu izbeglica u Albaniju, albanskih izbeglica u Albaniju, Crnu Goru, nisu svi bili pobijeni, srpske snage nisu izvršavale sva vaša naređenja, to njima služi na čast.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vi znate da su, na primer, svi ovi do sada strani političari govorili da je Račak bio taj okidač koji je povukao...

SUDIJA MEJ: Ne, ne. Nećemo nastaviti sa ovim. To je komentar koji ste vi često izneli i nemamo ništa od toga da ga ponovo slušamo. Sekretar Suda želi da napravi ispravku u vezi sa dokaznim predlozima.

sekretar: Da, pismo od Ministarstva unutrašnjih poslova je zapravo D12, a izjava Nove demokratije od 14. maja 2002. D13.

SUDIJA MEJ: Hvala. Gospodine Taniću, naš postupak ne dozvoljava izjavu svedoka. Ako sam ja dobro shvatio, postoje neki dokumenti koje biste vi želeli da predate. Način na koji se to može učiniti jeste da to date tužiocu, sada možete s njim razgovarati budući da se vaš iskaz završio, pa će onda tužilac to izneti pred Sud ukoliko bude potrebno. Ovim se, dakle, završava vaše svedočenje. Hvala što ste došli pred Tribunal da svedočite. Sada ste slobodni, a mi ćemo napraviti pauzu od 20 minuta.

(pauza)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, mogu li...

SUDIJA MEJ: Samo trenutak. Ja sam mislio da će svedok da bude ovde prisutan. Ova pauza je dugo potrajala.

TUŽILAC RAJNEFELD: Izvinjavam se, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Mislio sam da će svedok već biti uveden u sudnicu.

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, tokom pauze dostavili su mi gomilu dokumenata od poslednjeg svedoka. Kao što znate obično kad svedok ode...

SUDIJA MEJ: Da, znam. Ja sam mu rekao da on te dokumente da. Šta sad želite s time da uradite?

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, mi ćemo ove dokumente kasnije predstaviti Sudu. Međutim, u međuvremenu ja u ovom trenutku imam na grafoskopu tri fotografije koje bi Sud trebalo da vidi sada u ovom trenutku, budući da je svedočenje prethodnog svedoka dovedeno u pitanje. To su fotografije koje ga pokazuju u društvu sa gospodinom Miloševićem, gospodinom Mihajlovićem i gospo-

dinom Milutinovićem. Ja sam te fotografije pokazao i optuženom i amikusima, i budući da Sud treba da odluči o verodostojnosti tog svedoka, ja tvrdim da je važno da mi odmah pokažemo da su neke od stvari o kojima je on svedočio potvrđene ovim dokumentima. A to je povrh dokumenata koje ćemo kasnije podneti Sudu putem uobičajenih kanala.

SUDIJA MEJ: U redu, videli smo to. Gospodine Miloševiću, šta ste vi želeli reći?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li mogu prvo nešto o tim fotografijama kad je već druga strana nešto to pomenula?

SUDIJA MEJ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa evo, ta fotografija gde se vidi prijem delegacije Nove demokratije, ta fotografija, dakle, gde se vidi prijem delegacije Nove demokratije pokazuje upravo ono što sam ja tvrdio da je to brojna delegacija, a kao što vidite gospodin Tanić je bio u pratnji te delegacije, što pokazuje i njegovo mesto na fotosu. Verovatno im je služio da donese neke knjige, slike ili nešto drugo što im je trebalo. Prema tome, nema govora ni o kakvom sastanku njegovom, mom i Mihajlovićevom nego o masovnom prijemu delegacije Nove demokratije. Uostalom, čuli smo kako je suprotna strana ovde iznela jedan niz dokaza koji ne dokazuju ništa osim da je on bio službenik u Novoj demokratiji u svojstvu savetnika predsednika.

SUDIJA MEJ: Da, da. Dobro, o tome možete govoriti kad za to dođe vreme, a u međuvremenu mi fotografije vidimo, uvrstićemo ih u spis. Molim da dodelite sledeći broj Tužilaštva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Imam odgovor na pitanje koje je postavio gospodin Robinson na koje nisam znao da mu odgovorim zbog nepoznavanja sudskog poslovnika, ali sam pribavio u pauzi tačan odgovor na njegovo pitanje pa bih želeo da ga dam. Po

sudskom poslovniku, govorim o Okružnom sudu u Beogradu, član 199. paragraf 3, predmet po kome je neko osuđen na kaznu do jedne godine čuva se zajedno sa svim spisima deset godina, a posle toga se uništava, ali on ostaje trajno u evidenciji za potrebe Suda. Prema tome, potpuno je nesporno ono što piše u potvrdi Okružnog suda koju sam vam dao u originalu da je gospodin Tanić bio osuđen za krivično delo pljačke, a inače praksa...

SUDIJA MEJ: To objašnjenje smo shvatili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ako ste to shvatili, onda idem na sledeći prigovor koji se tiče sledećeg svedoka doktora Erika Bakara (Eric Baccard). Naime, vi ste zauzeli stav o 38 registratora. Ja sam inače video kako ovde veliki fizički posao obavljaju vaši sudski službenici donoseći gomile registratora, i zaključio da je tih 38 registratora sastavni deo njegovog izveštaja, pa u tom smislu imam prigovor s obzirom na vaša sopstvena pravila jer smatram...

SUDIJA MEJ: Prvo da ustanovimo zašto su ti registratori ovde. Neka nam to kaže predstavnik Tužilaštva a onda možemo čuti vaše prigovore.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas, samo da, samo da objasnim šta sam hteo da vam prigovorim. Naime, tih 38 registratora teških meni su dostavljeni na engleskom jeziku i ja smatram da ni prosečan pismen Englez s obzirom na stručnu terminologiju nije u stanju to da pročita. Prema vašim pravilima, bila je obaveza da mi se dostave na srpskom jeziku, jer stručna ekspertiza mora da bude razmatrana od strane mojih stručnih saradnika, a ne samo s moje strane i zato smatram da njegovo unakrsno ispitivanje može eventualno sada da se odnosi isključivo na njegov izveštaj, a da sve ovo što se tiče 38 registratora...

SUDIJA MEJ: Da, da, to je jedini materijal. Ali iz nekog razloga o kojem mi još ništa ne znamo sada su u sudnicu doneseni i drugi dokumenti. Prvo da čujemo zašto su doneseni ti drugi dokumenti i onda od tog trenutka dalje možemo raditi.

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala, časni Sude, upravo sam to hteo da uradim. Dozvolite mi da kažem da se sigurno sećate razgovora vođenih ovde u otvorenoj sudnici pre nekog vremena, kada je gospodin Najs objasnio da smo mi sastavili niz registratora koji se odnose na opštine koje bi mogle biti od pomoći Sudu. Sud je doneo odluku o tome šta može biti u tim registratorima, a šta ne sme biti u tim registratorima. Mi smo redigovali registratoru u skladu sa odlukom Veća koju je pročitao sudija Robinson u ime Veća, i ovo ovde su registratori za ono što nazivamo lokaliteti ubijanja i oni sadrže materijal koji je Sud već pogledao. Na primer, mislim da smo se već bavili opštinom Bela Crkva (Bellacerke). Ovo je sada, znači, ostatak registratora za ostale opštine. Po našem mišljenju, uz dužno poštovanje, smatramo da bi ove registratoru trebalo sada ponuditi na uvrštenje, prvo zato jer smo rekli da ćemo to učiniti što je moguće ranije i mnogi pripadnici našeg osoblja su uložili puno truda da se to učini, i drugo, zato jer se to tiče svedočenja doktora Erika Bakara. Doktor Bakar je forenzički patolog i on je pregledao sve izveštaje o ekshumacijama i o patološkim pitanjima. On je bio nadzornik više timova koji su vršili autopsije u tim opštinama i njegov izveštaj je pripremljen i predat. Kopija tih dokumenata predata je optuženom još pre početka suđenja. On taj dokument ima još od februara.

SUDIJA MEJ: Ovo je, znači, materijal koji je već obelodanjen i sve što ste vi sada napravili je to da ste te dokumente sakupili i organizovali u registratoru koji se odnose na pojedine opštine.

TUŽILAC RAJNEFELD: Da. Mi smo to napravili kako bismo lakše pretraživali taj materijal, opštinu po opštinu, budući da je Veće reklo da stvari želi imati tako uređene.

SUDIJA MEJ: I tu se, znači, ne nalazi nikakav novi materijal?

TUŽILAC RAJNEFELD: Tako je.

SUDIJA MEJ: Mi zaista jesmo doneli odluku relativno nedavno da ćemo uvrstiti te fascikle zbog lakšeg snalaženja u materijalu, a sada

kada je reč o doktoru Bakarom, pretpostavljam da će se on u svedočenju služiti svojim sopstvenim izveštajem.

TUŽILAC RAJNEFELD: Da. Međutim, u tom izveštaju, dozvolite mi da vam objasnim zbog lakšeg snalaženja u materijalu. Ovo je potencijalno dugotrajan proces. Da bi se to moglo napraviti što je moguće brže, efikasnije i logičnije, ja sam predložio da se ovi registratori donesu ovamo, uvrste u spis, označe kao dokazni predmeti i da kad se bavimo doktorom Bakarom imamo indeks koji upućuje na razdelnike u registratorima, opštinu po opštinu, jer to je izvorni materijal na temelju koga je on pisao svoj izveštaj. Ja ću sa doktorom Bakarom govoriti samo o njegovom izveštaju. Međutim, ovo je izvor za taj izveštaj, u slučaju da Sud želi nešto saznati on to može. Na primer, ako pogledate lokalitet Bela Crkva, ovde imamo indeks za Belu Crkvu. Bela Crkva pokriva dva registratora. Razdelnik broj osam je izveštaj britanskog tima za ekshumaciju. I to se znači odnosi na svaki lokalitet i znamo tačno koji razdelnik u kojem registratoru sadržava koji dokument. Mi smatramo da je to najefikasniji način da se bavimo ovim materijalom. I ukoliko vi nemate neku bolju ideju, jednostavno mislim da ako budemo išli dokument po dokument da će to trajati jako dugo.

SUDIJA MEJ: Dakle, da bismo to shvatili u potpunosti sav taj materijal je već obelodanjen.

TUŽILAC RAJNEFELD: Tako je.

SUDIJA MEJ: Vi ste ga organizovali na ovaj način, a za to ste dobili dozvolu Veća, kako bi se ne samo Veće nego i strane u postupku mogle lakše snalaziti u tom materijalu. Svedok će govoriti samo o svom izveštaju. Da li je to tačno?

TUŽILAC RAJNEFELD: Tako je.

SUDIJA MEJ: Ali ako dođe do potrebe da se pogleda neki originalni dokument koji se spominje u izveštaju, onda ćemo se moći poslužiti ovim registratorima?

TUŽILAC RAJNEFELD: Apsolutno tačno. Možda tokom mog ispitivanja neću uopšte morati doticati ove fascikle.

SUDIJA MEJ: Hvala.

PRIJATELJ SUDA KEJ: Časni Sude, izvinjavam se što vas prekidam. Međutim, mislim da bismo trebali shvatiti jedan problem ovde. Prevod materijala u tim registratorima je problem za optuženog. Obelodanjivanje je izvedeno na engleskom jeziku. Ja znam da i gospodin Tapušević mora pribaviti prevod, njegov pomoćnik mu to prevodi sa engleskog.

SUDIJA MEJ: Ali to je sve već obelodanjeno koliko sam ja shvatio. Ključna stvar je da u tim fasciklima nema ničeg novog.

PRIJATELJ SUDA: Ali to nije na BHS-u.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, čuli ste raspravu. Fascikle i registratori ne sadrže ništa novo. U njima su samo dokumenti koji su već ranije obelodanjeni. Svedok će svedočiti o svom izveštaju i o tom svom izveštaju se može unakrsno ispitivati. Ukoliko se postavi neko pitanje o tome da nešto nije bilo obelodanjeno na BHS-u, onda ćemo mi saslušati argumente tada. Međutim, sada idemo dalje i idemo na izveštaj. Ovi registratori su potpuno periferno pitanje u ovom trenutku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Molim vas, registratori su, odnosno materijali dati u koloru tek u petak. Za stručno razmatranje nije svejedno da li su slike date crno-belo kao i ranije ili u koloru jer se na njima ne može čak ni stručno ustanovljavati ono što se daje u koloru. Drugo, s obzirom da nije dat nijedan od tih registratora na srpskom jeziku i s obzirom da je u petak, znači...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, moram vas zaustaviti. Ovde je došlo do zabune. Registratori nisu novi materijal. To je stari materijal, ali reorganizovan na jedan drugačiji način kako bi bilo

svima lakše, a to se odnosi i na vas. Tako da kad dođete do nekog lokaliteta, onda imate sve dokumente o tom lokalitetu na jednom mestu. Prema tome, nema smisla nastavljati ovu raspravu. Vi ste imali dosta vremena da se pripremite za ovo ispitivanje. Mislim da još nismo dobili dokazni broj za ove fotografije. Molim da se da broj za ove fotografije i zatim uvodimo svedoka.

sekretar: Ove tri fotografije biće dokazni predmet Tužilaštva broj 155.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li ja mogu da kažem šta ja znam...

SUDIJA MEJ: Ne, vi ste rekli šta ste želeli da kažete. Sada ćemo pozvati svedoka. Već smo potrošili 20 minuta i više na raspravu. Pozvaćemo svedoka i ukoliko dođe do nekih poteškoća prilikom ispitivanja, onda ćemo vas saslušati kad za to dođe vreme, ali prvo želimo čuti njegov iskaz.

TUŽILAC RAJNEFELD: Pozivam doktora Erika Bakara. I dok čekamo da on uđe u sudnicu, dozvolite mi da dodam da je izveštaj doktora Bakara dostavljen na BHS-u.

SUDIJA MEJ: Molim svedoka da pročita svečanu izjavu. Izvolite.

SVEDOK BAKAR: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Izvolite sestii.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC RAJNEFELD

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Doktore Bakar, vi ste bili glavni forenzički patolog za Međunarodni krivični tribunal na Kosovu, i bili ste konsultant za Tribunal. Da li je to tačno?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vi ste lekar od 1981. godine?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vi ste specijalizirali patologiju 1985. godine?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Tako je. Ja sam završio specijalizaciju 1985. godine, ali započeo sam s tim radom mnogo ranije.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da. Vi imate i neke posebne specijalnosti. 1980. specijalizovali ste procenu oštećenja tkiva. Da li je to tačno?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da. Da, to obično zovemo procenom oštećenja tela.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Takođe ste specijalizovali sudsku kriminalistiku, što obuhvata stvari poput analize DNK i sudskih kriminalističkih aspekata patologije?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da. Diplomom sam dobio u Parizu i to je diploma iz kriminalistike.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Takođe ste diplomirali i balistiku rana 1994. godine. Da li je to tačno?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da. Mora da je to bilo te godine. Da, da. To je bila diploma Medicinskog fakulteta u Marselju (Marseille) i ja sam bio pri samom vrhu moje klase.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Doktore Bakar, ako sam dobro shvatio, vi ste u okviru vašeg izveštaja na strani 80 priložili i vašu biografiju. To je na strani 80 od ukupno 154 stranice.

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Veoma kratko, da Sudu pružimo i neki kontekst. Recite, vi ste ne samo sudski patolog nego i stručnjak za balistiku rana u Francuskoj. Da li je to tačno?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da. Ja sam stručnjak za forenzičku medicinu i isto tako sam veštak za Kasacioni sud, jedini veštak u

Francuskoj pri tom sudu koji je taj sud ovlastio da vrši poslove iz forenzičke patologije i imam takođe specijalizaciju balistike.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Otkako ste specijalizovali, da li možete proceniti koliko ste pismenih izveštaja u tom vremenu možda podneli raznim sudovima u Francuskoj?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Bilo bi teško dati tačan broj. Mora da se radi o nekoliko hiljada.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li su vam sudovi priznali vaše kvalifikacije stručnjaka i dozvolili da iznosite vaše stručno mišljenje prilikom usmenog svedočenja na sudovima Francuske iz vašeg stručnog polja ekspertize?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da. Ja sam na popisu eksperata za Žalbeni sud u Grenoblu (Grenoble) i kao što sam rekao, takođe sam na državnoj listi eksperata sa ovlašćenjem i kvalifikacijama Kasacionog suda.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kad je reč o vašoj karijeri u pitanjima sukoba na Balkanu, vi ste bili glavni sudski patolog Međunarodnog krivičnog tribunala na Kosovu u martu 2000. godine. Da li je to tačno?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, to je tačno. Radio sam takođe za Tužilaštvo godine 1999. u Visokom u Bosni, a zatim i u Zagrebu u Hrvatskoj kao sudski patolog, a u martu 2000. godine preuzeo sam zaduženja u mrtvačnici u Orahovcu (Rahovec).

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kad kažete da ste preuzeli mrtvačnicu u Orahovcu, da li to znači da ste tamo bili glavni patolog, imali kontrolu nad više patologa koji su tamo vršili obdukcije?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, tako je. Kad kažem o tome da sam bio zadužen za to, govorim o mojim naučnim odgovornostima. Znači ja sam i lično obavljao autopsije, a takođe sam nadgledao rad koji su obavljali moje razne kolege iz stranih zemalja koji su došli da rade u ime Tribunala u mrtvačnici u Orahovcu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Pretpostavljam da ste u okviru obavljanja svojih dužnosti pregledali niz izveštaja koje su pripremili ti razni međunarodni timovi patologa.

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, to je tačno. Ne samo da sam nadgledao rad nad autopsijama 2000. godine u Orahovcu, takođe sam i pročitao sve izveštaje koji su moje kolege napisale tokom tog perioda.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A sada nešto kratko o metodologiji vašeg rada kojom ste se koristili prilikom sastavljanja izveštaja. Da li Sudu možete reći koliko lokaliteta i sublokaliteta ste vi obradili u vašem izveštaju?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da. Lokaliteti su navedeni u mom izveštaju na strani broj devet. To su lokaliteti u Beloj Crkvi, Đakovici (Gjakova), incident u ulici Imer Grezda (Imer Grezda), zatim zatvor u Dubravi. Tu je onda Izbica (Izbice), Kotlina (Kotline), Velika Kruša (Krusha e Vogel), Padalište (Padalishte), Račak (Recak), Stagovo (Stagove), Gornja Sudimlja (Studime e Eperme), Suva Reka (Suhareke) i Vata (Vataj).

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Prema tome, bilo je nekih 11 lokaliteta od kojih jedan ima četiri podlokaliteta i to se spominje u vašem izveštaju.

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li sam dobro shvatio, svi leševi, bez obzira gde su pronađeni, prevezeni su u mrtvačnicu u Orahovcu gde ste vi radili, osim onih koji su bili u Prištini?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Kad je reč o misiji za 2000. godinu to je tačno, međutim, to ne važi za 1999. godinu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: A gde su leševi bili 1999. godine?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Leševi na kojima je izvršena obdukcija u mrtvačnicama, bilo službenim, bilo improvizovanim, a koje su sprovodili međunarodni timovi patologa obducirani su na raznim lokalitetima koji su navedeni u mom izveštaju.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Možda bismo sada mogli Sudu ukratko objasniti način na koji ste vi pripremili vaš izveštaj. Vi ste, znači, dobili individualne izveštaje o autopsiji od raznih međunarodnih timova koji su vršili autopsiju na raznim lokalitetima. Da li je to tačno?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, to je tačno. Prvi zadatak koji sam morao da obavim bio je da utvrdim koji izvori sudsko-medicinskog tipa postoje, i kojima se mogu koristiti. To je bio prvi korak koji mi je omogućio da prikupim nekoliko dokumenata na osnovu kojih mogu izvršiti svoju analizu. Govorim, dakle, ne samo o izveštajima o obdukciji nego i o izveštajima antropološkog tipa, zatim o zapisnicima sa uviđaja, tu su zatim fotografije snimljene na licu mesta i tokom autopsije, a ponekad bih na raspolaganju imao i svedočenje svedoka. U jednom konkretnom slučaju, a to je slučaj Izbice, osim dokumenata koje sam maločas naveo imao sam na raspolaganju i kopiju jednog video snimka i fotografije koje su izvučene sa tog snimka.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da bismo to razjasnili, ti izveštaji koji su vama stajali na raspolaganju, da li su to bili kompletni izveštaji sa fotografijama i tako dalje i da li su to izveštaji koji su sada raspodeljeni po raznim registratorima lokalitet po lokalitet?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Ti izveštaji su bili uglavnom kompletni izveštaji jer svaki međunarodni tim je imao svoju metodu rada i izveštajima su obično dodate fotografije, naravno. Ja znam da su ti izveštaji sistematizovani u registere na kojima sam ja radio.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da bi to bilo sasvim jasno, u vašem izveštaju spominju se i ti drugi izveštaji i kad vi govorite o njima vi govorite o individualnim, zasebnim izveštajima koje su pripremili drugi forenzički timovi koje ste vi pregledali i zatim izneli o njima svoje opservacije.

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vi ste, ako sam dobro shvatio, sproveli jednu dosta detaljnu analizu svih tih izveštaja i trebalo vam je nekih šest meseci za to?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Mislim da možemo reći da se radilo nekih šest meseci u proseku, šest meseci rada.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I na mestima gde ste pronašli greške, nepodudarnosti ili nešto sa čime se vi ne slažete, vi ste u vašem izveštaju o tome napravili zabeleške.

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da. To je tačno. Isto tako kad sam govorio o prvom koraku u metodi kojom sam se koristio, dakle, o procesu iščitavanja raznih dokumenata koji su mi bili na raspolaganju, nakon te faze usledila je sledeća faza, a to je da pročitam izveštaje koje su napravili moje kolege, da ih uporedim sa drugim izveštajima koje su napravili kriminalistički tehničari na licu mesta, i da ih uporedim sa fotografijama koje su snimljene i u vreme autopsije i na licu mesta. U dodatku ovog izveštaja nalazi se nekoliko dokumenata koji pokazuju nepodudarnosti koje sam ja uočio prilikom te komparativne studije.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Kada ste naišli na nepodudarnosti između izveštaja i vaših ličnih opservacija, vi ste to zabeležili u svom izveštaju. Je li to tačno?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, upravo tako. Te protivrečnosti stoje u aneksu, navedene su tamo.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu. Naveli ste da je jedan lokalitet relativno neuobičajen zbog toga što tamo nije bilo obdukcije tela. Je li to tačno? Sada govorim o Izbici.

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da. Tačno je.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Po čemu je taj lokalitet bio različitih od drugih?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Govoriću o razlici samo s obzirom na svoj izveštaj, sastavljanje izveštaja, a ne s obzirom na konstatacije do kojih smo došli na licu mesta. Što se tiče mog dela posla, na raspolaganju sam imao samo one elemente informacije koji su mi dati, koji su bili vrlo nepotpuni. Opservacije, ekspertize koje su sprovedene na licu mesta od strane francuske ekipe nisu temelje-

ne na obdukcijama nego na pregledu mesta zločina i pregledu, odnosno ispitivanju ostataka odeće, nekih elemenata koji su zapravo bili delovi municije, dakle, koji su bili vrlo oskudni s obzirom na klasični materijal. A kao što kažem u predgovoru, takođe sam dobio jednu video kasetu na kojoj se vide tela, i ja sam pregledao tu kasetu kao i fotografije koje su snimljene na osnovu kasete i to je bio jedan od elemenata koji mi je, između ostalog, omogućio da dođem do tumačenja na sudsko-medicinskom planu onoga što sam video.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ako dopuštate da to rezimiram. Nije bilo obdukcija na telima na lokalitetu Izbica zbog toga što se tela nisu tamo nalazila. Ona su uklonjena, zar ne?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, upravo tako. Francuska ekipa je unela svoje konstatacije u svoj izveštaj i govori se o ekshumaciji tela. Drugim rečima, za vreme ekspertize koju je sprovedla francuska ekipa nijedno telo nije nađeno na licu mesta, samo nekoliko delova ljudskih tela i znakovi koji su ukazivali na to da je prethodno došlo do ekshumacija.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Međutim, vi jeste imali na raspolaganju video snimak koji prikazuje tela koja se nalaze na mestu, da tako kažem, i može se smatrati da je to upravo tamo na licu mesta pre prvog ukopa, zar ne?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, upravo tako. Ja sam pregledao video snimak, kao i fotografije koje su snimljene na osnovu video kasete na kojima se moglo konstatovati prisustvo više tela. Ja kao sudsko-medicinski stručnjak nisam mogao konstatovati da li je reč o mestu likvidacije ili ne.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vi ste procenili ta tela, te leševe na temelju video snimka i ujedno na temelju fotografija koje su snimljene na tom videu?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, to je tačno. Ja sam u izveštaj uneo konstatacije koje su rezultat rada francuskih eksperata, posebno što se tiče odeće, odnosno delova odeće koji su ekshumirani za vreme uviđaja na mestu zločina.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine, metoda koju ste bili prisiljeni da primenite u ovoj konkretnoj situaciji, dakle davanje dijagnoza na osnovu video i fotografskih snimaka, je li to prihvaćena metoda u vašem području rada ili ta metoda ima neke svoje granice?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Pre svega što se tiče učestalosti korišćenja te metode, moram primetiti da to nije rutinska metoda. Međutim, ona se koristi i to ne izuzetno na području mog bavljenja u Francuskoj i ponekad se događa da nas sud imenuje da bude-mo eksperti, da sprovedemo analizu na fotografskom materijalu ili na video materijalu na kojemu se vide leševi žrtava. To je prvo što sam hteo da primetim. Drugo, našao sam se u situaciji da primenim tu metodu i u drugim prilikama i to na primer za vreme jedne misije u kojoj sam bio od strane istražne komisije Ujedinjenih nacija u Obali Slonovače u martu i aprilu 2001. godine, znači prošle godine. Kako nismo dobili dopuštenje da pristupimo telima, dakle ekspertska ekipa nije imala pristup telima, radili smo na temelju video i fotografskog materijala. Prema tome, reč je o metodu koji se primenjuje, pa ipak moram reći da je sasvim jasno da ta metoda ima svoja ograničenja. Što se nas tiče, uopšte ne dolazi u obzir da se tvrdi da je reč o metodi ekspertize, ona je samo jedan izvor informacija u sudskoj medicini, jedan od izvora informacija kada nemamo pristup telu, i u tom slučaju moramo posezati za onim elementima informacija koje imamo, koje su nam dostupne.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I na kraju pitanje u vezi s metodologijom, gospodine. Jeste li vi primenili tu metodu i u nekom drugom istraživanju gde ste bili angažovani kao patolog pred nekim drugim sudom?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, upravo sam to hteo da kažem. U Francuskoj sam se u više navrata našao u poziciji da primenim takav metod na zahtev suda koji me je imenovao za eksperta.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Oprostite, moje pitanje nije bilo dovoljno precizno. Jeste li učestvovali u istrazi smrti u Obali Slonovače?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Jeste li tamo primenili sličnu metodologiju? U toj konkretnoj situaciji da li je taj metod prihvaćen?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, tako je. Ta je metoda prihvaćena i ona stoji u aneksu izveštaja međunarodne istražne komisije Ujedinjenih nacija koji se odnose na Obalu Slonovače.

TUŽILAC RAJNEFELD: Doktore Bakar, vaš je izveštaj dovoljan sam po sebi, ali sada bih hteo da se osvrnemo na vaše zaključke u vezi s pojedinim lokalitetima. No, pre no što to učinimo, časni Sude, zanima me da li bih trebao zatražiti broj od Sekretarijata za ove registratore, i takođe bih hteo da dam indeks za registratore pa bih zamolio doktora Bakara da počnemo sa 15. stranicom njegovog izveštaja i tu bih hteo da započnem sa pitanjima pa ću onda predati svedoka za unakrsno ispitivanje.

SUDIJA MEJ: Mi ćemo usvojiti registratore. Kako biste želeli da im dodelimo brojeve?

TUŽILAC RAJNEFELD: Ja bih hteo da po lokalitetu dobijemo po jedan broj. Imam ovde red u ovom indeksu, počinje sa Račkom, vidite da imamo dva registratora, znači dva odvojena registratora, 6, 11 i 12 su tabele za taj lokalitet, pa onda idemo na Belu Crkvu dva registratora i tako dalje, i tako dalje, tako da se ne moramo prebacivati s jednog na drugi. Upravo mi kažu da svaki lokalitet pokriva nekoliko registratora, pet za Račak, na primer, i svaka tabela je hronološki urađena za svaki lokalitet, pa onda kad pređemo na novi lokalitet idemo od rednog broja jedan. Možete to sada, molim vas, predati. Sada imate indeks pred očima i mislim da bi nam možda to bio najlakši način da logično radimo. Počnimo sa registratorima za Račak, dodelimo jedan broj za to, vidite u prvom registratoru se osvrćemo na tabelu 6 pa onda broju 2, tabela 11 i 12, u izveštaju se o tome govori. Zatim bajnderi 3, 4 i 5, dve tabele, 13 i 14, što je relevantno za ovaj izveštaj. Zatim idemo na Belu Crkvu, odnosno opština Bela Crkva pa bismo dodelili novi broj, drugi broj za to i tako bismo išli do kraja.

SUDIJA MEJ: Svakom registratoru, molim vas, dajte drugi broj i to će biti sledeći broj dokaznih predmeta Tužilaštva. Znači, Račak registrator broj 1, broj 2 i tako dalje. Gospodine Rajnefeld, tako ćemo.

TUŽILAC RAJNEFELD: Dakle, to bi onda bio redosled i brojeve ćemo dati registratorima sada.

SUDIJA MEJ: Da. Hajde da to uradimo sada.

sekretar: Predlažem da imenujete ovu opštinu, a ja ću joj dodeliti broj.

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala. Opština Račak.

sekretar: Biće to dokazni predmet Tužilaštva broj 156.

TUŽILAC RAJNEFELD: Bela Crkva, opština Orahovac, sastoji se od pet registratora.

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 157.

TUŽILAC RAJNEFELD: Kruševo (Krusheve), Mala Kruša (Krushe e Vogel), opština Prizren (Prizren).

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva 158.

TUŽILAC RAJNEFELD: Imer Grezda u opštini Đakovica.

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 159.

TUŽILAC RAJNEFELD: Đakovica, ulica Miloša Gilića, opština Đakovica..

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 160.

TUŽILAC RAJNEFELD: Padalište, opština Istok (Istog).

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 161.

TUŽILAC RAJNEFELD: Izbica, opština Srbica (Skenderaj).

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 162.

TUŽILAC RAJNEFELD: Kačanik (Kacanik), opština Kačanik.

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 163.

TUŽILAC RAJNEFELD: Mislim da imamo četiri podregistratora. Jedan od njih je Kotlina (Kotline).

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj 163.1.

TUŽILAC RAJNEFELD: Dubrava (Dubrave).

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 163.2.

TUŽILAC RAJNEFELD: Vata (Vataj).

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj 163.3.

TUŽILAC RAJNEFELD: Stagovo (Stagove).

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 163.4.

TUŽILAC RAJNEFELD: Idemo na novi broj. Gornja Sudimlja (Studime e Eperme), opština Vučitrn (Vushtrri)

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 164.

TUŽILAC RAJNEFELD: Zatvor Dubrava, opština Istok.

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 165.

TUŽILAC RAJNEFELD: I konačno Suva Reka, opština Suva Reka.

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 166.

TUŽILAC RAJNEFELD: Čini se da nam nedostaje jedan lokalitet u ovom indeksu. Meja (Meja) nam nedostaje. Može li to biti poslednji lokalitet? Imamo registrator, ali nemamo stranicu. Opština Đakovica. Molim vas, možete li dodeliti broj? Mi ćemo dati stranicu.

sekretar: Na teritoriji Đakovice, da li ste to rekli?

TUŽILAC RAJNEFELD: Da.

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj 160.1.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala. Gospodine doktore, imate li kopiju vašeg izveštaja pri sebi? Časni Sude, budući da je reč o ekspertu može li se on služiti svojim izveštajem za vreme svedočenja?

SUDIJA MEJ: Može.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Imate li, dakle, svoj izveštaj?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Imam.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vrlo kratko. Što se tiče Bele Crkve na stranici 15, 1.4.1 su vaši zaključci. Koliko sam shvatio, britanski sudski tim je sproveo prva 54 ispitivanja. Možete li mi reći, molim vas, koliko je identifikovanih žrtava bilo?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Što se tiče problema identifikacije moramo napraviti razliku između dve stvari. Jedno je identifikacija u času obdukcije, a drugo identifikacija naknadno za vreme istrage. Što se tiče procenata identifikacija koji stoje u mom izveštaju, reč je samo o identifikacijama za vreme obdukcije i kada su izveštaji sastavljeni. Dakle, odgovor na vaše pitanje bi bio sledeći. Britanska ekipa koju je vodio Piter Vanezis (Peter Vanezis), obavila je 54 post mortem istraživanja vezana za 42 identifikovane žrtve.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Je li bilo i neidentifikovanih žrtava?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: 12 za vreme obdukcije, 12 od 54 žrtve su bile neidentifikovane.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Možete li reći Pretresnom veću kako su raspodeljene te žrtve po polu i starosti?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Što se tiče pola, 87% slučajeva su bili muškarci, 13% žene, i 13% su bila deca, 87% odrasli.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Možete li utvrditi uzrok smrti i to u kojem procentu slučajeva?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Uzrok smrti kako je utvrdila engleska ekipa vezan je za ranjavanje iz vatrenog oružja u više od 98% slučajeva.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu. Možete li uopšteno reći gde su se nalazile te rane na telu u najvećem broju slučajeva, spre-
da, pozadi, sa strane, gde?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: U najvećem broju slučajeva anatomski gledano projektili su pogodili trup, odnosno toraks i abdomen budući da je gotovo 60% rana, da su bile rane od vatrenog oružja i prema profesoru Piteru Vanezisu ulazne rane su se uglavnom nalazile na prednjoj strani trupa.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Rajnefeld, imam jedno pitanje za gospodina Bakara. Zaključci koje ste vi izveli i koji stoje u vašem izveštaju, s obzirom na izveštaj britanskog forenzičkog tima u Beloj Crkvi, dakle, vaši zaključci se u potpunosti zasnivaju na nalazima prvog izveštaja, u ovom slučaju britanskog forenzičkog tima.

SVEDOK BAKAR: U najvećem broju slučajeva da. Međutim, u pojedinim slučajevima zaključci i brojke koje stoje u mojem izveštaju su informacije koje se mogu razlikovati od onoga što stoji u izveštajima mojih kolega. U pojedinim slučajevima tačno je da smo ukazali na neke greške, na primer što se tiče broja rana, ukup-

nog broja rana i te smo greške naveli u aneksu, dakle, s obzirom na statistike u izveštaju mojih kolega.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Osim ovih tehničkih nepodudarnosti, kada biste naišli na grešku u izvornom izveštaju koja se može proveriti samo tako da se izvrši pregled, na primer, tela na licu mesta, jeste li vi uopšte u poziciji da ustanovite postojanje takve greške? Jeste li bili u takvoj poziciji?

SVEDOK BAKAR: Da, časni Sude. Upravo to se i dogodilo u nekim slučajevima, i to zahvaljujući poređenju opisa rana kako je stajalo u ekspertskim izveštajima i fotografija koje su snimljene za vreme obdukcije. Na primer, bilo je grešaka u navođenju strane, da li leva strana ili desna strana tela, što je, na primer, navedeno obrnuto, a isto tako u vezi sa tumačenjem rana. Takvih je slučajeva bilo.

SUDIJA ROBINSON: A što se tiče, na primer, greške u vezi sa uzrokom smrti i isto tako sa načinom zadavanja rane, jeste li vi bili u mogućnosti da to proverite, odnosno da to utvrdite na neki nezavisni način?

SVEDOK BAKAR: U načelu da, u principu da.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite nastaviti, gospodine Rajnefeld.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Upravo u vezi sa pitanjima koja je postavio gospodin sudija Robinson, na stranici 88 vašeg izveštaja, gospodine, vi navodite opservacije u vezi sa sudskim izveštajem za Belu Crkvu, za taj lokalitet. Je li to tačno? Možete li pronaći tu stranicu 88?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I vi ste ovde naveli greške za koje smatrate da je do njih došlo što se tiče lokaliteta, opisa rana, preciznosti u pogledu uzroka zadavanja rane, mesta gde se nalazi rana, da li na levoj ili desnoj strani tela, i putanje projektila, zar ne?

Vi ste naveli gde se ne slažete sa nalazima i to stoji u vašim aneksima, zar ne, lokalitet po lokalitet?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, tačno. Kada nisam bio u mogućnosti da se odlučim između dve hipoteze, takođe sam to naveo, i to sa znakom pitanja da ukažem na to da postoji sumnja u nekoj konkretnoj situaciji ili slučaju.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I ponovno u vezi sa pitanjima sudije Robinsona, kako ste to mogli utvrditi? Vi ste imali na raspolaganju različite fotografije, zar ne? Fotografije koje su snimili patolozi koji su sastavili prvobitni izveštaj i vi ste bili u mogućnosti da interpretirate vlastite zaključke i to u odnosu na njihov izveštaj?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, to je tačno. Popis dokumenata na koje sam se oslanjao kada sam radio svoju analizu stoji iscrpno u uvodu svakog odeljka koji je posvećen pojedinom lokalitetu.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Na primer za Belu Crkvu. Te fotografije bi onda stajale pod brojem 8 u registratoru za Belu Crkvu i te fotografije su deo britanskog izveštaja. Je li to tačno?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Oprostite, molim vas, da li biste bili tako dobri da mi ponovite referencu ovog dokumenta? To je pod brojem 8, registrator 8.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ne, ja sam vam to naveo samo kao primer, uopšteno gledano na primer. Za Belu Crkvu izveštaj koji sadrži fotografije sada stoji u dva registratora i imamo razdelnik broj 8 gde stoji „izveštaj britanskog sudskog tima“, pa vas ja sada pitam jesu li to fotografije, te fotografije koje ste vi pregledali, deo izveštaja britanske ekipe?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala. Sada bih vrlo kratko hteo nešto da kažem za Đakovicu, za ulicu Miloša Gilića. Je li tačno da je ispitivanje sproveo forenzički tim Sjedinjenih Američkih Država za jednog muškarca i sve ostalo su bile žene od ukupno 20 tela?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da li biste, molim vas, bili dobri da ponovite ime ulice?

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ulica Miloša Gilića, 1.4.2 stranica 15, molim vas.

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Koliko je bilo dece koja nisu, dakle, bila punoletna?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Antropološki pregled koji su sproveli eksperti na licu mesta ukazao je na 12 maloletnih lica.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dakle, 19 žena, jedan muškarac, 12 dece od njih.

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Ne, nije baš sasvim tako. Što se tiče utvrđivanja pola, u ovom slučaju izgleda da su moje američke kolege radile sa telima u vrlo lošem stanju iz kojeg su mogli da utvrde pol samo u jednom slučaju. Reč je o osobi muškog pola, dakle, jedan muškarac žrtva, a ostalo su bile bilo žene, ili osobe čiji pol nije bilo moguće utvrditi.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Dakle, bilo žene bilo neutvrđenog pola, oprostite. Dakle, idemo sada na ulicu Imera Grezde u Đakovici.

SUDIJA MEJ: Gospodine Rajnefeld, to bi trebalo da bude poslednje pitanje, molim vas.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: U redu, reč je o američkom sudskom timu i u ovom slučaju. Je li to tačno?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Bilo je šest žrtava od 31 do 72 godine starosti. Je li to tačno?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Uzrok smrti je bio šta? Biste li nam vi to mogli reći, molim vas, koji je bio uzrok smrti?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Uzrok smrti što se tiče šest žrtava

jeste povreda na nivou glave uzrokovana jednim ili više hitaca iz vatrenog oružja.

TUŽILAC RAJNEFELD: Hvala lepo, časni Sude. Ovo je bilo moje poslednje pitanje. Biću sutra vrlo kratak sa svedokom i mislim da će mi trebati još samo 20 minuta.

SUDIJA MEJ: Rasprava se prekida. Doktore Bakar, sada ćemo morati prekinuti raspravu. Molim vas lepo da se vratite sutra ujutru u devet sati da nastavite i završite sa svedočenjem. Molim vas, nemojte zaboraviti u međuvremenu da ni sa kim ne smete da razgovarate o svom svedočenju sve dok se ono ne završi, a to znači da ne smete o tome razgovarati ni sa članovima Tužilaštva. Hvala lepo.

Završeno u 13.45 h. Nastavak rada 22. maja 2002. godine u 9.00 h.

Fond za humanitarno pravo